

АВЛИГАТАЙ ТЭМЦЭХ ГАЗРЫН
2024 ОНЫ ЭХНИЙ ХАГАС ЖИЛИЙН ТАЙЛАН

2023.07.02

Улаанбаатар хот

Авлигатай тэмцэх газар Авлигын эсрэг хууль, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомж, Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх чиглэлээр эхний хагас жилд дараах ажил, арга хэмжээг хэрэгжүүлж ажиллалаа. Үүнд:

Нэг. Удирдлага, зохион байгуулалтын талаар:

Байгууллагын 2024 оны зорилт, 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 2023 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд хийсэн хяналт-шинжилгээ үнэлгээний дүн болон холбогдох бусад бодлогын баримт бичгүүдийг баримтлан баталж, хэрэгжилтийг зохион байгуулан ажиллалаа.

Монгол Улсын Ерөнхийлөгч Ухнаагийн Хүрэлсүх 2024 оны 5 дугаар сард Авлигатай тэмцэх газарт ажиллаж, байгууллагын үйл ажиллагаатай танилцав. Монгол Улсад Авлигатай тэмцэх төрийн тусгай байгууллага үүсэн байгуулагдсанаас хойш анх удаа Монгол Улсын Төрийн тэргүүн байгууллагын үйл ажиллагаатай танилцсан бөгөөд Ерөнхийлөгч У.Хүрэлсүх “авлигын гэмт хэргийг илрүүлэх, гадаад улс руу оргон зайлсан этгээд болон гадаад руу хууль бусаар шилжүүлсэн хөрөнгийг буцаан авчрах чиглэлээр ажиллаж байгааг сайшааж, цаашид улс төр, бизнесийн явцуу ашиг сонирхолд үйлчлэх, улс орныхоо язгуур эрх ашгаас урвах, гэмт этгээдэд ял завшуулах, төрийн албаны нэр хүндийг бусдад худалдах, гэмгүй хүнийг хэлмэгдүүлэх, өөрсдөө бусдад худалдагдахын эсрэг байх, авлигаас урьдчилан сэргийлэх, олон нийтийг соён гэгээрүүлэх ажлын арга барилаа өөрчлөн шинэчлэх зайлшгүй шаардлага байгаа”-г онцлов.

Дэлхийн банкны 19.5 сая ам.долларын санхүүжилттэй “Цахим эрүүл мэнд” төсөл 6 жил үргэлжилсэн ч үр дүн гараагүй бөгөөд аудитын дүгнэлтээр хангалтгүй үнэлэгдсэнтэй холбогдуулан Дэлхийн банкнаас уг төслийг зогсоож, улмаар Монгол Улсын Засгийн газраас нийт 1.7 сая ам.долларыг нэхэмжилснээр 2023 оны гуравдугаар сард Засгийн газрын “Дэлхийн банкны цахим эрүүл мэнд төслийн санхүүжилтийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай” тогтоолоор “Taihan Cable & Solution” компаниар дээрх төлбөрийг эргүүлэн төлүүлэх арга хэмжээ авахыг эрх бүхий албан тушаалтнуудад даалгаад байв. Тус газрын Гүйцэтгэх ажлын хэлтэс, Мөрдөн шалгах хэлтсээс Дэлхийн банктай мэдээлэл солилцох замаар гадаад улсын ижил төстэй чиг үүрэг бүхий байгууллагатай хамтран ажилласнаар төслийн гүйцэтгэгч БНСУ-ын “Taihan Cable & Solution” компани нь хуурамч баримт бичиг бүрдүүлэх замаар төслийн сонгон шалгаруулалтад шалгарч, улмаар гэрээнд тусгагдсан төслийн хөрөнгийг үр дүнгүй захиран зарцуулан улсад их хэмжээний хохирол учруулсан болохыг тогтоон тус компаниас 1.7 сая ам.долларын хохирлыг Монгол Улсад эргүүлэн төлүүлж, төсвөөс дээрх зээлийн төлбөрийн хүүг төлж байсныг зогсоолоо.

Монгол Улсын Их Хурлаас 2024 оны 5 дугаар сарын 16-ны өдрийн 46 дугаар тогтоолоор “Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр (2023-2030)-ийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө”-г баталсан тул тусгагдсан арга хэмжээ, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг зохион байгуулах, хэрэгжүүлэгч байгууллагуудын үйл ажиллагааг улсын хэмжээнд уялдуулан зохицуулах, зөвлөмж өгөх, мэргэжил, арга зүйн туслалцаа үзүүлэх, хяналт тавих, тайлан мэдээг нэгтгэх, хяналт, шинжилгээ-үнэлгээ хийх ажлыг гүйцэтгэж байна.

Засгийн газрын 2024 оны 1 дүгээр сарын 17-ны өдрийн 19 дүгээр тогтоолоор яам, агентлаг, нутгийн өөрөө удирдах байгууллага болон нутгийн захиргааны байгууллага, төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн авлигатай тэмцэх үйл ажиллагааны хэрэгжилтийг уялдуулан зохицуулах, хяналт тавих чиг үүргийг хэрэгжүүлэх “Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үндэсний хорооны бүрэлдэхүүн”-ийг баталлаа. Тус хорооны орлогч даргаар Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах, хяналт тавих, тайлан мэдээг нэгтгэн хэрэгжилтийг үнэлэх, зөвлөмж өгөх, олон нийтэд мэдээлэх чиг үүрэгтэйгээр Авлигатай тэмцэх газрын Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх хэлтсийн дарга томилогдон ажиллаж байна.

Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллага (OECD)-ын Зүүн Европ, төв Азийн Авлигын эсрэг сүлжээнээс Истанбулын Авлигатай тэмцэх үйл ажиллагааны

төлөвлөгөөний 5 дугаар шатны мониторинг хийх үнэлгээний баг Монгол Улс (Авлигатай тэмцэх газар)-д 2024 оны 4 дүгээр сарын 8-11-ний өдрүүдэд ажиллаж, холбогдох зохион байгуулалтыг хариуцан гүйцэтгэлээ. Олон улсын шинжээчид Станбулын авлигын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний 5 дугаар шатны мониторинг хийх ажлын хүрээнд Монгол Улсын авлигатай тэмцэж буй бодлого, шүүх эрх мэдлийн байгууллагын болон прокурорын байгууллагын бие даасан байдал, шүгэл үлээгчийн эрх зүйн байдал, бизнесийн шударга байдал, ашиг сонирхлын зөрчил ба хувийн ашиг сонирхол, хөрөнгө орлогын мэдүүлэг, авлигатай тэмцэх тусгайлсан чиг үүрэг бүхий байгууллага, авлигын гэмт хэргийн ял оногдуулалт зэрэгт нөхцөл байдалд дүн шинжилгээ хийсэн. Үнэлгээнд 34 байгууллагын 165 албан тушаалтан хамрагдаж Монгол Улсын авлигатай тэмцэх тогтолцооны талаарх мэдээллийг өгөхийн зэрэгцээ шинжээчдийн асуултад хариулж тодорхой тодруулгыг өглөө. Олон улсын шинжээчдийн Монгол Улсад ажиллах үед эрх бүхий байгууллага албан тушаалтнуудаас өгсөн болон нэмэлтээр хүргүүлсэн мэдээлэл, холбогдох бусад баримтад үндэслэсэн тайланг 2024 оны 9 дүгээр сард Сүлжээний Жилийн бүгд хурлаар нийт гишүүн улсуудад танилцуулна.

НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх алба (UNODC)-тай хамтран 2024 оны 3 дугаар сарын 04-07-ны өдрүүдэд Авлигын эсрэг НҮБ-ын конвенцын хэрэгжилт, Хөрөнгө хураах тогтолцоо, Авлигаас урьдчилан сэргийлэх сэдэвт 3 бага хурлыг зохион байгуулж, Авлигатай тэмцэх газар болон холбогдох төрийн, төрийн бус байгууллагын 105 төлөөлөгчийг хамруулав. Бага хурлаар дэлхийн улс орнуудын авлигын эсрэг бодлого, тогтолцооны дутагдал, хүндрэл бэрхшээл, Монгол Улсын авлигын эсрэг шинэ стратеги, авлигаас урьдчилан сэргийлэх талаар санал солилцож, хөрөнгө буцаах олон улсын сайн туршлагыг танилцуулж, байгууллага хоорондын хамтын ажиллагааг сайжруулах чиглэлээр хийгдвэл зохих ажил, арга хэмжээг тодорхойллоо.

Дэлхийн банк болон Монгол Улсын Засгийн газар хоорондын “Ухаалаг засаг” төслийн хүрээнд meduuleg.iaac.mn, iad.iaac.mn; [e-office, smart.iaac.mn](mailto:e-office.smart.iaac.mn), search.iaac.mn, hasxom.iaac.mn гэх цахим системүүдийг интеграцичлах, үйл ажиллагааг хөнгөвчлөх, мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангах, тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх, системийн хэвийн найдвартай аюулгүй байдлыг хангах төслийн 2 дугаар үе шатанд хийгдэх хяналт шалгалтын цогц систем болон шаардлагатай тоног төхөөрөмжийг худалдан авах программ хангамж болон техник хангамжийн зөвлөх үйлчилгээний сонгон шалгаруулалт хийх ажлын бэлтгэлийг хангаж байна.

“Монгол Улсын авлигатай тэмцэх хууль тогтоомжийн хэрэгжилт, авлигын ерөнхий нөхцөл байдал-2024”-ын талаарх мэдээлэл, Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн нэгдсэн тайлан, түүнд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийсэн мэдээллийг эмхэтгэн Авлигын эсрэг хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1-д заасныг баримтлан Улсын Их Хурал, Засгийн газар, яам, агентлаг, аймгийн Засаг дарга, ИТХ-ын дарга болон холбогдох бусад байгууллага, албан тушаалтанд хүргүүлэв.

Авлигатай тэмцэх газрын дэргэдэх Олон нийтийн зөвлөлөөс гаргасан хүсэлтийн дагуу 2023 оны үйл ажиллагааны тайланг танилцуулж, шаардлагатай мэдээллийг хүргүүлэн ажиллалаа.

“Хөрөнгө, орлогын мэдүүлэг болон хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэг, ашиг сонирхлын зөрчилгүй гэдгээ илэрхийлсэн мэдэгдлийг бүртгэх, хянах, хадгалах журам”, холбогдох маягт, жагсаалтыг Монгол Улсын Хууль зүйн Байнгын хороогоор хэлэлцүүлэн тус хорооны 2024 оны 4 дүгээр сарын 2-ны өдрийн 05 дугаар тогтоолоор батлуулав. Энэхүү журам, маягт, жагсаалт 2025 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс хүчин төгөлдөр мөрдөгдөх тул нийтийн албан тушаалтнуудад сурталчлан таниулах, хэрэглээнд нэвтрүүлэх, сурган дадлагажуулах зэрэг журмыг нэг мөр ойлгож хэрэглэх талаар удирдлага, зохион байгуулалтын арга хэмжээг авч байна.

Үндэсний аудитын газраас Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2023 оны жилийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитын хяналт шалгалтаар “Зөрчилгүй” дүгнэгдлээ.

Авлигын эсрэг хууль, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд заасныг баримтлан байгууллагын мэдүүлэг гаргавал зохих албан хаагчдын 2023 оны мэдүүлгийн бүрдүүлэлтийн үйл ажиллагаа болон албан тушаалтнуудын 2023 оны хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэг болон хөрөнгө, орлогын мэдүүлгийн шинэчилсэн бүртгэлийн тухай мэдээллийг Улсын Их Хурлын

Хууль зүйн Байнгын хороонд, Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2018 оны 1 дүгээр сарын 23-ны өдрийн 05 дугаар зарлигаар баталсан “Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын Зөвлөлийг мэдээллээр хангах журам”-ын хавсралтын 1 дүгээр зүйлийн 1.7 дахь хэсэгт заасныг үндэслэн “Төрийн албан хаагчдын хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэг болон хөрөнгө, орлогын мэдүүлгийн бүрдэлт, явц байдлын талаар”, мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулсан авлига, албан тушаалын гэмт хэргийн талаарх танилцуулах тойм мэдээг Үндэсний аюулгүй байдлын зөвлөлд, ХАСХОМ-ийн тайлан, мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулсан гэмт хэргийн талаарх гомдол, мэдээлэл, гэмт хэргийн статистик мэдээг боловсруулан Үндэсний статистикийн хороонд тус тус хүргүүлж, хуулийн хэрэгжилтийг ханган ажилласан.

Байгууллагын хэмжээнд 2024 оны эхний хагас жилд иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага, албан тушаалтнаас гаргасан 1756 гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас Мөрдөн шалгах хэлтэст 1121 буюу 64.0 хувь, Хяналт шалгалт, дүн шинжилгээний хэлтэст 416 буюу 23.4 хувь, Гүйцэтгэх ажлын хэлтэст 96 буюу 5.5 хувь, Урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх хэлтэст 80 буюу 4.5 хувь, Аюулгүй байдал, хяналт шалгалт, нууцын албанд 40 буюу 2.3 хувь, Тамгын хэлтэст 3 буюу 0.2 хувь нь тус тус хуваарилагдан хянан шалгагдсан байна.

Байгууллагын өргөдөл, гомдол, мэдээллийн менежментийн өнөөгийн байдалд дүн шинжилгээ хийж, боловсронгуй болгох арга хэмжээний хүрээнд орон тоо, зохион байгуулалтыг өөрчлөх, НҮБ-ын Хөгжлийн хөтөлбөр (UNDP)-ийн “Авлигыг мэдээлэх механизмыг боловсронгуй болгох нь” төсөлтэй хамтран ажиллах зэргээр удирдлага, зохион байгуулалтын арга хэмжээг хэрэгжүүлэв. Өнөөдрийн байдлаар Судалгаа шинжилгээний албаны орон тоог нэмэгдүүлж, НҮБ-ын Хөгжлийн хөтөлбөр (UNDP)-ийн “Авлигыг мэдээлэх механизмыг боловсронгуй болгох нь” төслийн хүрээнд гомдол, мэдээлэл хүлээн авах, программыг сайжруулах, сервер тоног төхөөрөмжийг шинэчлэх ажлын гүйцэтгэгчээр шалгарсан компанитай гэрээ байгуулж үйл ажиллагааг эхлүүлсэн ба одоогоор системийн суурилуулалт, тохиргооны ажлыг гүйцэтгэж байна. Байгууллагын өргөдөл, гомдлын “Smart office” системд хөгжүүлэлт, интеграци ажлын гүйцэтгэгчээр шалгарсан хуулийн этгээдтэй гэрээ байгуулан ажиллаж байна.

Хоёр. Гадаад харилцааны чиглэлээр:

2024 оны эхний хагас жилд байгууллагын гадаад харилцаа, хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх, олон улсын өмнө хүлээсэн үүргээ амжилттай хэрэгжүүлэх, Авлигын эсрэг конвенцыг хэрэгжүүлэх чиглэлээр олон улсын болон гадаад улсын ижил чиг үүрэг бүхий байгууллагатай нягт хамтран ажиллалаа.

Малайз Улсын Авлигатай тэмцэх хорооны Тэргүүн комиссар Тан Шри Азам Бин Бакигийн урилгаар Авлигатай тэмцэх газрын дарга, тэргүүн комиссар З.Дашдаваа тэргүүтэй төлөөлөгчид 2024 оны 2 дугаар сарын 19-22-ны өдрүүдэд тус улсад албан ёсны айлчлал хийж, авлигатай тэмцэх чиглэлээр хийж хэрэгжүүлсэн болон хэрэгжүүлж байгаа ажил, арга хэмжээг танилцуулан, цаашдын хамтын ажиллагааны талаар санал солилцож, энэ хүрээнд авлигатай тэмцэх чиглэлээр “Харилцан ойлголцлын санамж бичиг” байгуулах, тус улсын Авлигын эсрэг академитай хамтран байгууллагын албан хаагчдыг чадавхжуулах чиглэлээр хамтран ажиллахаар тохирлоо.

Самоа Улсын Авлигын эсрэг НҮБ-ын конвенцын II, V бүлгийн хэрэгжилтийн хоёрдугаар шатны үнэлгээний багийн бүрэлдэхүүнд НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх алба (UNODC), Папуа Шинэ Гвиней Улсын шинжээчидтэй хамтран тус улсад 2024 оны 3 дугаар сарын 25-26-ны өдрүүдэд ажиллаж, Самоа Улсын хөрөнгө буцаах, мөнгө угаах гэмт хэрэгтэй тэмцэх тогтолцооны талаарх тайланг үнэлж, үнэлгээний тайлан, зөвлөмжид тусгуулах саналыг бэлтгэн НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх алба (UNODC)-д хүргүүлэв.

БНХАУ-ын Засаг захиргааны онцгой бүс Хонгконгийн Авлигын эсрэг бие даасан хорооны 50 жилийн ойг тохиолдуулан зохион байгуулсан чуулган, БНФУ-ын Парис хотноо зохион байгуулагдсан Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллагын Үндэстэн дамнасан авлигын гэмт хэрэгтэй тэмцэх хууль сахиулагчдын дэлхий нийтийн сүлжээ (GLEN)-ний 6 дугаар удаагийн уулзалтад эрх бүхий албан хаагчид оролцлоо.

2024 оны 4 дүгээр сарын 3-ны өдөр зохион байгуулагдсан Ази, Номхон далайн орнуудын хөрөнгө буцаах байгууллага хоорондын сүлжээ (ARIN-AP)-ний Удирдах зөвлөлийн хуралд оролцож, хамтын ажиллагааны талаар санал солилцов.

БНХАУ-д 2024 оны 9 дүгээр сарын 23-27-ны өдрүүдэд зохион байгуулагдах Авлигатай тэмцэх байгууллага хоорондын дэлхийн сүлжээ (GlobE)-ний 5 дугаар Жилийн бүгд хурал, Бүгд Найрамдах Азербайжан улсад 2024 оны 9 дүгээр сарын 29-ний өдрөөс 10 дугаар сарын 2-ны өдрүүдэд зохион байгуулагдах тус холбооны 29 дүгээр Жилийн чуулганд төлөөлөгч хамруулах бэлтгэл ажлыг хангаж байна.

Монгол Улсын авлигын эсрэг хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ, ололт, үр дүнгийн талаар дэлгэрэнгүй танилцуулж, улс орнууд авлигатай тэмцэх чиглэлээр хэрэгжүүлж байгаа ажил арга хэмжээ, туршлага, үр дүн, ижил төстэй чиг үүрэг бүхий холбогдох байгууллагатай хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх, харилцан туршлага судлах, авлигатай тэмцэх чиглэлд хамтран хэрэгжүүлэх төслийн талаар, албан хаагчдын мэргэжлийн ур чадварыг дээшлүүлэх, чадавхжуулах, тодорхой мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулж буй зарим хэрэгт эрх зүйн харилцан туслалцаа авах чиглэлд анхаарч ажиллах талаар санал солилцож, хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн хөгжүүлэх талаар харилцан тохиролцов. Тухайлбал, Тэргүүн комиссар З.Дашдаваа Азийн сангийн Монгол Улс дахь Суурин төлөөлөгч Сара Л.Тайлорыг хүлээн авч уулзан Суурин төлөөлөгчөөр томилогдсон явдалд баяр хүргэн цаашдын хамтын ажиллагааны талаар санал солилцов.

Дэд дарга, эрхэлсэн комиссар Г.Азжаргал нар АНУ-ын ХЗЯ-ны Гадаад дахь прокурорын сургалт, хөгжлийн төвийн бүс нутаг хариуцсан захирал хатагтай Еэ Тинг Воог хүлээн авч байгууллагын хүний нөөцийг чадавхжуулах төслийн талаар, АНУ-ын Холбооны мөрдөх товчооноос Бээжин хотод суугаа Хуулийн дэд атташе Жошуа Лесиертэй уулзаж, цаашдын хамтын ажиллагааны талаар санал солилцож байгууллагын 2 албан хаагчийг Холбооны мөрдөх товчооны Үндэсний академид суралцуулахаар тохирлоо.

Европын Холбооноос Монгол Улсын Засгийн газарт 2020-2025 онд 43 сая еврогийн буцалтгүй тусламжийн төсвийн дэмжлэгийг олгож байгаатай холбогдуулан тус холбооны эрх бүхий албан тушаалтантай, авлигын нөхцөл байдал, авлигаас урьдчилан сэргийлэх төсөл, арга хэмжээний талаар Азийн хөгжлийн банкны Авлигатай тэмцэх, шударга байдлын газрын ахлах шударга байдлын шинжээч хатагтай Жануари Агбон Санчез, Ноён Марк Эммануал Аяес нартай, Монгол Улсын Институтын шударга байдлыг хангах төслийн хоёрдугаар шатны бэлтгэл ажлыг хангах хүрээнд Олон улсын эрх зүйн хөгжлийн байгууллагын төлөөлөгчидтэй, Азийн хөгжлийн банкны Монгол Улсын Засаглалын үнэлгээг хийх төлөөлөгчидтэй, Олон улсын эрх зүйн хөгжлийн байгууллагын төв штабын Хяналт, үнэлгээний мэргэжилтэн Алессандро Гриллотой тус тус уулзаж, тус хөтөлбөрөөс хэрэгжүүлсэн төслийн үр дүн, цаашид хэрэгжүүлэх арга хэмжээний талаар, дэлгэрэнгүй ярилцаж санал солилцов.

НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх алба, Зүүн Өмнөд Ази, Номхон далайн Бүс нутгийн Бангкок хот дахь төлөөлөгчийн газар болон Тайланд Улсын Авлигын эсрэг үндэсний хорооноос хамтран Зүүн Өмнөд Ази дахь Авлигын эсрэг НҮБ-ын конвенцын хэрэгжилтийг эрчимжүүлэх зорилгоор зохион байгуулсан бүс нутгийн платформыг идэвхжүүлэх бага хуралд алба хаагчид хамрагдлаа.

Албан хаагчдын мэргэжлийн мэдлэгийг дээшлүүлэх чиглэлээр гадаад улс орон, олон улсын байгууллагаас зохион байгуулсан сургалтуудад албан хаагчдыг өргөнөөр хамруулах бодлого баримтлан ажиллалаа. 2024 оны эхний хагас жилд дараах сургалтуудад албан хаагчид (биечлэн болон цахимаар)-ыг хамруулан суралцуулав. Үүнд:

- БНЭУ-ын Эдийн засаг, хамтын ажиллагааны байгууллага (ИТЕС)-аас зохион байгуулсан “Кибер гэмт хэрэг мөрдөн шалгах” сэдэвт, “Ажлын байрны соёлыг сайжруулах замаар үр дүнг нэмэгдүүлэх нь” сэдэвт олон улсын сургалтад 2, АНУ-ын Жеоржиа мужийн Холбооны Хууль сахиулах сургалтын төвд “Санхүүгийн мөрдөн шалгах ажиллагаа ба дүн шинжилгээ” сэдэвт сургалтад 3, “Криптовалютыг гэмт хэргийн шугамаар ашигласан явдлыг мөрдөн шалгах нь” сэдэвт сургалтад 1 албан хаагчийг хамруулан суралцууллаа.
- НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх алба (UNODC)-тай хамтран Монгол Улсад 2024 оны 8, 9 дүгээр сард “Мөрдөн шалгах ажиллагаа дахь байгууллага хоорондын хамтын ажиллагаа”, “Авлигаас урьдчилан сэргийлэх, Залуучуудын оролцоог хангах нь” сэдэвт сургалтыг зохион байгуулахаар бэлтгэл ажлыг хангаж байна.

- НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх албаны “Globe” сүлжээ болон Олон улсын прокуроруудын холбооноос хамтран 2024 оны 3 дугаар сарын 5-ны өдөр зохион байгуулсан “Спортын авлигын хэргийг шүүхээр шийдвэрлэх нь” сэдэвт цахим семинарт байгууллагын 13 албан хаагч, Малайз Улсын Авлигын эсрэг хорооноос НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх албаны Globe сүлжээтэй хамтран 2024 оны 3 дугаар сарын 14-ний өдөр зохион байгуулагдсан “Малайзын 1MDB-тэй холбогдох хэргийг шалгахад олон улсын хамтын ажиллагааны чухал үүрэг” сэдэвт цахим семинарт байгууллагын 11 албан хаагч, НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх албаны Globe сүлжээнээс Молдав Улсын Авлигатай тэмцэх газартай хамтран 202 оны 4 дүгээр сарын 9-ний өдөр зохион байгуулсан “Молдав Улсаас гэмт хэргийн замаар хулгайлагдсан их хэмжээний хөрөнгийг олон улсын хэмжээнд мөрдөн шалгаж байгаа байдал” цахим танилцуулга-сургалтад 9 албан хаагч хамрагдаж, туршлага судаллаа.
- Европын Холбоо болон Баруун Балканы орнуудын хамтарсан санаачилгаас эрхлэн гаргасан “Нуугдмал ашиг сонирхлын зөрчлийг илрүүлэх нь” гарын авлагыг Монгол хэлнээ орчуулах албан ёсны тусгай зөвшөөрлийг авч орчуулсан.

Олон улсын эрх зүйн хөгжлийн байгууллага (ОУХЭЗБ) нь АНУ-ын Засгийн газар Төрийн Департаментын дэргэдэх Олон улсын хар тамхи, мансууруулах бодистой тэмцэх, хууль сахиулах товчооны санхүүжилтээр “Монгол Улсын институцийн шударга, ил тод байдал” төслийг 2021-2024 оны хооронд хэрэгжүүлж дууссан ба дээрх төслийн үр дүнд үндэслэн төслийн 2 дугаар шатыг 2024 оноос 3 жилийн хугацаатайгаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж байгаатай холбогдуулан төслийн 2 дугаар шатанд хэрэгжүүлэх ажил, арга хэмжээний саналыг хүргүүлээд байна.

Гурав. Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх чиглэлээр:

Монгол Улсын Их хурлаас 2024 оны 05 дугаар сарын 16-ны өдрийн 46 дугаар тогтоолоор “Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр (2023-2030)-ийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө”-г баталсантай холбогдуулан Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр, түүнийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээ, Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх Үндэсний хорооны шийдвэрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах, улсын хэмжээнд хэрэгжүүлэгч байгууллагуудын болон хэлтэс, албадын үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах, зөвлөмж өгөх, мэргэжил, арга зүйн туслалцаа үзүүлэх, хяналт тавих, тайлан мэдээг нэгтгэх, хяналт, шинжилгээ-үнэлгээ хийх ажлыг гүйцэтгэж байна.

Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн тайлангийн программын цахим хөгжүүлэлтийг хийхээр бэлтгэл ажлыг хангаж байна.

Хөтөлбөрийн Зорилт 1.4-ийн “Төрийн бодлого, үйл ажиллагааны тогтвортой байдлыг хангахуйц эерэг нөлөөтэй сонгуулийн тогтолцоо бүрдүүлэх, сонгуулийн болон сонгуулийн бус үеийн санхүүжилтийг ил тод болгож, сонгуулийн зардлыг бууруулан иргэдийн сонгох, сонгогдох эрхийг хамгаалах, нэр дэвшигчдийг өрсөлдөх тэгш боломжоор хангах” хүрээнд “Иргэд, сонгогчийн улс төрийн боловсролыг дээшлүүлэх чиглэлээр иргэний нийгмийн байгууллагатай хамтран ажиллах төлөвлөгөө”-г батлав. Төлөвлөгөөнд зааснаар Монгол Улсад иргэд, сонгогчдын улс төрийн боловсролыг дээшлүүлэх талаар хийсэн ажил, арга хэмжээний нөхцөл байдлын судалгааг хийлээ.

Энэ чиглэлээр иргэний нийгмийн байгууллагатай хамтын ажиллагааг хөгжүүлэхээр тайлант хугацаанд Жендерийн үндэсний хороо, “Оюутан, залуучуудын оюуны сан” ТББ-ын төлөөлөлтэй уулзалт хийж, хамтын ажиллагааны талаар санал солилцон, “Эмэгтэйчүүд, залуучуудын оюуны сан” ТББ-аас хэрэгжүүлэх “Авлигагүй нийгмийн төлөөх иргэний нийгмийн санаачилга” төсөлд хамтран ажиллахаар тогтоод байна.

“Авлигатай тэмцэх үйл ажиллагаанд залуучуудын оролцоог дэмжих нь” бодлогын гарын авлагыг орчуулж, туршилт сургалтыг зохион байгуулав.

Хөтөлбөрийн Зорилт 2.1-ийн Төрийн албаны зөвлөлтэй энэ чиглэлээр хамтран ажиллах төлөвлөгөө баталлаа.

Үндэсний шударга ёсны түвшний 4 суурь, 13 тулгуур баганад үүнээс “шүүх засаглал, хууль хяналтын байгууллага, иргэний нийгэм, хэвлэл мэдээллийн байгууллага” гэсэн 4 баганын үнэлгээний судалгааны гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулсан ба судалгааг хийх бусад бэлтгэл ажлыг хангаж байна.

Хөтөлбөрийн Зорилт 2.6-ийн хүрээнд “Шударга байдлын үнэлгээ болон Шүүх, хууль хяналтын байгууллагын хүрээн дэх авлигын талаарх төсөөллийн судалгаагаар эрсдэлтэй үнэлгээ авсан төрийн байгууллагад авлигын эрсдэлийг бууруулах тусгайлсан төлөвлөгөөг баталлаа.

Шударга байдлын 2023 оны үнэлгээгээр хамгийн бага үнэлгээ авсан Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар, Гаалийн ерөнхий газар, Иргэний нисэхийн ерөнхий газар, Биеийн тамир, спортын улсын хороо, Завхан, Хэнтий, Төв, Ховд, Увс болон Баян-Өлгий аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын холбогдох албан тушаалтнуудтай уулзалт хийж, нөхцөл байдлын талаар хэлэлцэн “Шударга байдлын үнэлгээг дээшлүүлэх чиглэлээр хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө”-г батлах, хэрэгжүүлэх чиглэлээр хамтран ажиллаж байна.

Шүүх, хууль хяналтын 9 байгууллагын хүрээнд хийгдсэн төсөөллийн судалгаагаар авлигын цар хүрээ “их” гэж үнэлэгдсэн цагдаагийн байгууллагад эрсдэлийг бууруулах чиглэлээр мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгч, 2024 онд хэрэгжүүлбэл зохих ажил, арга хэмжээг тус байгууллагын авлигын эсрэг төлөвлөгөөнд тусгууллаа. Улсын ерөнхий прокурор, Шүүх шинжилгээний ерөнхий газар, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газрын эрх бүхий албан тушаалтнуудтай уулзалт хийж, Улсын ерөнхий прокурор, Шүүхийн ерөнхий зөвлөлд авлигын эрсдэлийг бууруулах ажил, арга хэмжээний талаарх арга зүйн зөвлөмж, мэдээлэл, танилцуулгыг гардууллаа.

Хөтөлбөрийн Зорилт 3.3.1 буюу Авлигатай тэмцэх зорилго бүхий иргэний нийгмийн байгууллагын сүлжээ, иргэдийн сайн дурын хөдөлгөөнийг дэмжих хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хүрээнд иргэний нийгмийн байгууллагын сүлжээ үүсгэж, соён гэгээрүүлэх ажлыг зохион байгуулах зорилгоор 90 төрийн бус байгууллагын жагсаалт гаргаж, “Авлигагүй гэрэлт нийгэм холбоо”, “Сэтгэлзүйн мэдрэмж” ТББ, “Засаглал судлалын хүрээлэн” ТББ, “Бодлогод залуусын хяналт” ТББ зэрэг төрийн бус байгууллагуудын төлөөлөлтэй уулзалт хийж, хамтран ажиллах чиглэлийг тогтов.

Зорилт 3.3.1.5 буюу “Төрийн байгууллага, албан тушаалтны үйл ажиллагаанд олон нийтийн хяналтыг хэрэгжүүлэх журам”-ыг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн бүхий төлөвлөгөөг боловсруулан дэд даргаар баталж, журмыг хэрэгжүүлэгч байгууллагад дэмжлэг үзүүлэх, олон нийтийн хяналт хэрэгжүүлэх этгээдийг чадавхжуулах ажил арга хэмжээг төлөвлөх, өнөөгийн нөхцөл байдал, учирч буй хүндрэл бэрхшээлийг тогтоох, олон нийтийн хяналт хэрэгжүүлэх чиглэлийг тодорхойлох зорилгоор 21 аймгийн ИТХ-ын дарга, Засаг дарга нараас асуумж авч, дүнг нэгтгэн дүн шинжилгээ хийж байна.

Хөтөлбөрийн 4 дүгээр зорилго буюу хувийн хэвшилд авлигыг үл тэвчих соёлыг төлөвшүүлэх хүрээнд ISO 37001, ISO/IEC 17021-9, ISO/IEC 17021-13 стандартыг монгол хэлнээ орчуулж, төрийн өмчит 7 компанид нэвтрүүлэх ажлын төлөвлөгөөг батлаад байна. Энэ хүрээнд ISO 37001 стандартыг төрийн өмчит хуулийн этгээдүүдэд нэвтрүүлэх чиглэлээр Шадар сайдын ажлын албатай хамтран ажиллах төлөвлөгөөг батлан хэрэгжилтийг зохион байгуулж байна.

Ази-Номхон далайн бүсийн орнуудын итгэмжлэлийн хамтын ажиллагааны байгууллага (Asia Pacific Accreditation Cooperation)-ын Харилцан хүлээн зөвшөөрөх хэлэлцээрт нэгдсэн хүрээг “ISO 37001 Авлигын эсрэг менежментийн тогтолцоо” стандарт болон “ISO 37301 Нийцлийн менежментийн тогтолцоо” стандартын баталгаажуулалтын төрлөөр өргөтгөх ажлыг зохион байгуулах саналыг Үндэсний итгэмжлэлийн төвд хүргүүлэв.

Хөтөлбөрийн 5.3 дугаар зорилт буюу шүүхийн бие даасан, шүүгчийн хараат бус, хариуцлагатай байдлыг бэхжүүлэх замаар иргэдийн итгэл хүлээсэн шүүхийн тогтолцоог бэхжүүлэх хүрээнд судалгаанд суурилсан тодорхой ажил, арга хэмжээний саналыг Улсын дээд шүүх, Шүүхийн ерөнхий зөвлөл, Шүүхийн сахилгын хороонд хүргүүлэв. 5.33-т заасан хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаа, прокурор, шүүхийн шийдвэр, шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагааны талаар мэдээллийн нэгдсэн сан бүрдүүлэх хүрээнд Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар, Цагдаагийн ерөнхий газар, Шүүхийн ерөнхий зөвлөл, Улсын ерөнхий прокурорын газар,

Үндэсний статистикийн хорооны эрх бүхий албан тушаалтнуудтай уулзаж, харилцан мэдээлэл солилцлоо. Прокурорын байгууллагын томилгоо, үйл ажиллагааны ил тод байдлыг хангах замаар хараат бус байдлыг нэмэгдүүлэх зорилгоор Азийн сангийн дэмжлэгтэйгээр “Авлига, мөнгө угаах гэмт хэргийг мөрдөн шалгах, хянан шийдвэрлэх ажиллагааг сайжруулах нь” сэдэвт сургалтыг 20 прокурор, Авлигатай тэмцэх газрын 30 мөрдөгчийг хамруулан зохион байгууллаа.

Хөтөлбөрийн 6 дугаар зорилгын хүрээнд Төрийн байгууллага, төрийн өмчит хуулийн этгээдийн авлигын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг сайжруулах асуудлыг Авлигатай тэмцэх үндэсний хорооны хуралдаанаар хэлэлцүүлэхээр бэлтгэж байна.

Хөтөлбөрийн 7 дугаар зорилго буюу төсөв, санхүү, аудитын хяналтыг сайжруулах, худалдан авах ажиллагааны эрсдэлийг бууруулах хүрээнд Сонгуулийн ерөнхий хороо, Санхүүгийн зохицуулах хороо, Гадаад харилцааны яам, Батлан хамгаалах яам, Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, Сангийн яам, Боловсрол, шинжлэх ухааны яам, Эдийн засаг хөгжлийн яам, Барилга хот байгуулалтын яам, Соёлын яам, Эрчим хүчний яам буюу 11 яам, 6 агентлаг буюу Ашигт малтмал газрын тосны газар, Мал эмнэлгийн ерөнхий газар, Жижиг дунд үйлдвэрийн газар, Гаалийн ерөнхий газар, Татварын ерөнхий газар, Хөрөнгө оруулалт хөгжлийн газар, Баянзүрх, Баянгол, Сүхбаатар, Чингэлтэй, Хан-Уул, Сонгинохайрхан дүүрэг, Архангай, Өвөрхангай, Өмнөговь, Орхон, Сэлэнгэ, Говь-Алтай, Баянхонгор, Ховд, Баян-Өлгий аймаг буюу 9 аймаг, төрийн өмчит 5 компани “Биокомбинат” ТӨХХК, “Монгол кино нэгтгэл” ТӨҮГ, “Эрчим хүчний үндэсний төв” ТӨХХК, “Дулааны гуравдугаар цахилгаан станц” ТӨХК, “Диспетчерийн үндэсний төв” ТӨХХК буюу нийт 39 байгууллагын 2023 оны худалдан авах ажиллагааны тайлан, 2024 оны худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөөнд дүн шинжилгээ хийж, эрх бүхий албан тушаалтнуудтай уулзан авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс ангид байх, урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр зөвлөгөө, мэдээлэл өгөх зэрэг ажлыг зохион байгууллаа.

Худалдан авах ажиллагаанд оролцогч, ажлын гүйцэтгэл хангалтгүй, хариуцлагагүй аж ахуйн нэгжүүдийн талаар “Ажлын гүйцэтгэлийн түүх” үүсгэж тендерт өрсөлдөх байдлын шалгуур үзүүлэлтэд оруулах ажлыг зохион байгуулах ажлын хүрээнд худалдан авах ажиллагааны www.tender.gov.mn цахим санд “Ажлын түүх” цонх бүхий цэсийг бий болгох, зарим аж ахуйн нэгжийг тендерт оролцох эрхийг хязгаарлах бүртгэлд хамруулах зэргээр Сангийн яам, Худалдан авах ажиллагааны газартай хамтран ажиллаж байна.

Сангийн яамны Хөгжлийн санхүүжилтийн газартай хамтран төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлж буй томоохон төсөл, хөтөлбөрүүдийн хэрэгжилт, явцын ил тод байдалд хяналт тавьж, төсвийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлэх төсөл арга хэмжээнд дүн шинжилгээ хийсэн.

Төсвийн тогтвортой байдлын зөвлөлтэй хамтран “Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, тайлагналт, хяналтыг сайжруулах нь” сэдэвт хэлэлцүүлгийг зохион байгуулав. Хэлэлцүүлэгт Улсын Их Хурлын Эдийн засгийн байнгын хороо, Төсвийн байнгын хороо, Засгийн газрын Хяналт хэрэгжүүлэх газар, Үндэсний аудитын газар, Сангийн яам, Эрүүл мэндийн яам, Боловсрол, шинжлэх ухааны яам зэрэг байгууллагуудын төлөөллийг оролцуулж төсөв, хөгжлийн бодлогын уялдааг хангах, төлөвлөлт, тайлагналт, хяналтыг хэрэгжүүлэх, дотоод аудитыг сайжруулах зэрэг асуудлыг хөндөж өнөөгийн түвшин, цаашид анхаарах асуудлаар санал солилцож, төсвийг зөв төлөвлөж, үр дүнтэй зарцуулах сайн туршлага, шийдлийг тодорхойлов. Хэлэлцүүлгээс гарсан санал, дүгнэлтийг нэгтгэж, зөвлөмж боловсруулан 16 яамны Төрийн нарийн бичгийн дарга нарт, MNS 7023:2023 “Улс, орон нутгийн төсөв болон гадаадын зээл, тусламжийн хөрөнгөөр санхүүжих бүтээн байгуулалтын ажлын мэдээллийн самбарт тавих шаардлага” сэдэвт хэлэлцүүлгийг зохион байгуулж, Сангийн сайдад зөвлөмж хүргүүлэв.

Хөтөлбөрийн Зорилт 7.3-т зааснаар Засгийн газрын өр, тусгай сан, гадаадын зээл, тусламжийн ил тод байдлыг нэмэгдүүлэх, менежментийг сайжруулах чиглэлээр хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох хүрээнд “Кино урлагийг дэмжих сан”, “Өргөн нэвтрүүлэг хөгжүүлэх сан” болон “Хөдөө аж ахуйн корпораци” ТӨХХК-д ажиллаж, сангийн бүрэлдэхүүн, томилгоо, чиг үүрэг, зохион байгуулдаг арга хэмжээ, сангийн үйл ажиллагааг зохицуулдаг эрх зүйн актууд, тус сангаас олгодог эргэн төлөх нөхцөлгүй санхүүжилт, эргэн төлөгдөх нөхцөлтэй хөнгөлөлттэй зээлийн талаар танилцаж, ил тод байдлыг хангах, авлигын эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр Соёлын сайд, Цахим харилцаа хөгжлийн сайд болон “Хөдөө аж ахуйн

корпораци” ТӨХК-д зөвлөмж, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт тогтоогдсон нөхцөл байдлын талаарх мэдээллийг хүргүүлжээ.

Хөтөлбөрийн Зорилт 7.3.5 буюу “Гадаадын зээл, тусламжийн санхүүжилттэй төслүүдийн нэгдсэн төлөвлөлт, бүртгэл, хэрэгжилт, үр дүнгийн талаарх тайланг олон нийтэд ил тод болгох.” хүрээнд Сангийн яамны Хууль эрх зүйн газар, Худалдан авах ажиллагааны бодлогын хэлтэс, Төрийн худалдан авах ажиллагааны газрын Худалдан авах ажиллагаа зохион байгуулах газар, Цахим худалдан авах ажиллагаа, мэдээллийн технологийн газрын эрх бүхий албан тушаалтнуудтай уулзаж, гадаадын зээл, тусламжийн удирдлагын мэдээллийн www.odamis.mof.gov.mn цахим системийн үйл ажиллагааны ил тод байдлыг сайжруулах, 527 төсөл, арга хэмжээ, төсөл хэрэгжүүлэх нэгжийн холбогдох ажилтнууд үүргээ хангалтгүй хэрэгжүүлсэн талаар болон олон нийт хяналт тавих боломжийг бүрдүүлэх талаар ярилцаж MNS:7023:2023 Мэдээллийн самбарын стандартыг мөрдөж ажиллах талаар зөвлөмж өглөө.

Барилга хот байгуулалт, Эрчим хүч, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын салбарт гадаадын зээл, тусламжаар хэрэгжиж байгаа төсөл хөтөлбөрийн хэрэгжилтэд дүн шинжилгээ хийж, холбогдох арга хэмжээг авав.

Хөтөлбөрийн 8 дугаар зорилго буюу төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн засаглалыг олон улсын жишигт нийцүүлэн ил тод, үр ашигтай, хариуцлагатай хяналтын тогтолцоог бүрдүүлэх арга хэмжээний хүрээнд төрийн болон орон нутгийн өмчит, төрийн болон орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүн, гүйцэтгэх удирдлагын цалин хөлс, урамшууллын дүнг нээлттэй, ил тод болгох, иргэд олон нийт танилцах, хяналт тавих боломжийг бүрдүүлэх асуудлыг Авлигатай тэмцэх Үндэсний хорооны хурлаар хэлэлцүүлж, шийдвэрлүүлсэн. Тус тогтоолын хэрэгжилтийг хангуулах хүрээнд Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газар, “Эрдэнэс Монгол” ХХК, “Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ, “Дарханы төмөрлөгийн үйлдвэр” ТӨХК, “Цемент шохой” ХХК, “АЗЗА нэгдэл”, Барилгын хөгжлийн төв зэрэг төрийн өмчит хуулийн этгээдүүдийн гүйцэтгэх удирдлагуудтай уулзаж, тус тогтоолын хэрэгжилтийг хангах талаар зөвлөгөө, мэдээлэл өгч, хяналт тавин ажиллаж байна.

Төрийн болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн 2022, 2023 оны санхүү, эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт, хөрөнгийн хөдөлгөөний тайланд дүн шинжилгээ хийж, Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх Үндэсний хорооны хуралдаанаар хэлэлцүүлэхээр бэлтгэж байна.

Хөтөлбөрийн зорилт 9.2 буюу олон нийтийг авлигаас ангид байлгах, нийгмийн ёс суртахууныг дээшлүүлэх зорилгоор үндэсний контентыг бүтээж, түгээх хүрээнд салбар бүрийн оролцоог хангасан 2-оос доошгүй контент бүтээх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөн ажиллаж байгаа бөгөөд тайлант хугацаанд Татварын ерөнхий газар, Гаалийн ерөнхий газар, Шударга өрсөлдөөн хэрэгжилтийн төлөө газар, Биеийн тамир спортын хороо, “Улаанбаатар цахилгаан түгээх станц” ТӨХК, Иргэний нисэхийн ерөнхий газар, Соёлын яамны харьяа “Чингис хаан” үндэсний музей, Сонгинохайрхан болон Сүхбаатар дүүргийн Засаг даргын Тамгын газрын албан хаагчдын оролцоотойгоор нийт 9 контентыг бүтээж олон нийтэд түгээлээ.

Хөтөлбөрийн Зорилт 9.3.1 буюу ёс суртахуун, хүмүүжлийн ажлын үр нөлөөг дээшлүүлэх зорилгоор бүх түвшний сургалтын агуулга, хөтөлбөрийг олон улсын туршлагад тулгуурлан шинэчлэлт, үнэлгээ хийж хэвшүүлэх арга хэмжээний хэрэгжүүлэх зорилгоор Боловсрол, шинжлэх ухааны яамтай хамтран нийслэлийн 8, орон нутгийн 8, нийт 16 ерөнхий боловсролын дунд сургуульд “Ёс суртахууны хариуцлага” сургалтыг зохион байгуулж, дэмжиж ажиллав.

Хөтөлбөрийн Зорилт 9.4 буюу “Хүүхдийн шударга байдалд сөргөөр нөлөөлж байгаа хүчин зүйлсийг бууруулах арга замаар ёс зүйн төлөвшлийг дэмжинэ.” зорилтыг хэрэгжүүлж, ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдад шударга зөв хандлагыг төлөвшүүлэх зорилгоор “Шударга байх хамгийн гоё” сургалт, өдөрлөгийг 3 удаа зохион байгуулж, нийт 278 сурагчийг хамруулав.

Авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, мэргэжлийн ёс зүй агуулгыг сургалтын хөтөлбөрт тусгасан эсэхийг төрийн өмчийн 2, төрийн бус өмчийн 8, нийт 10 их, дээд сургуулийн сургалтын хөтөлбөрт дүн шинжилгээ хийлээ.

Хөтөлбөрийн “Төрийн албанд ёс зүйн шаардлагыг хангасан иргэнийг сонгон шалгаруулж ажилд авах соёлыг төлөвшүүлж, тогтолцоог бүрдүүлнэ.” Зорилт 9.5-ийн хүрээнд Батлан

хамгаалах яам, Зэвсэгт хүчний жанжин штаб болон Онцгой байдлын ерөнхий газрын хүрээнд шүгэл үлээгчийг хамгаалах эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх чиглэлээр хэлэлцүүлэг зохион байгуулахаар бэлтгэл ажлыг хангаж байна.

Дөрөв. Авлигаас урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх ажлын талаар:

Авлигын эсрэг хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.1 дэх хэсэгт заасан “улсын хэмжээнд авлигын эсрэг олон нийтийг соён гэгээрүүлэх, урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулах, үйл ажиллагааг нь уялдуулан зохицуулах, нэгдсэн хөтөлбөр боловсруулах, арга зүйн удирдлагаар хангах, хэрэгжилтэд нь хяналт тавих” чиг үүргийн хүрээнд:

2023 оноос нийслэлийн 1, 12, 24, 32, 40, 84 дүгээр сургууль, Багануур дүүргийн “Боловсрол” цогцолбор сургууль, Хэнтий аймгийн “Бор Өндөр” цогцолбор сургууль, “Тэмүүжин цогцолбор” сургууль, “Хэрлэн” 1, 2 дугаар сургуульд байгуулсан “Шударга ёсны клуб”-ын үйл ажиллагаанд мэргэжлийн туслалцаа, арга зүйн зөвлөгөө, мэдээлэл өгөх, сургалт, сурталчилгаа хийх ажлыг хамтран зохион байгуулж байгаа бөгөөд эдгээр клубын үйл ажиллагааг сурталчлах, клуб хооронд туршлага солилцуулах арга хэмжээг 3, 6 дугаар сард 2 удаа зохион байгуулав. Энэхүү уулзалтад клубыг хариуцан ажиллуулж байгаа 8 сургуулийн захирал оролцож, үйл ажиллагаагаа танилцуулж, харилцан туршлагаа солилцов. Ерөнхий боловсролын сургууль, их, дээд сургуулийн “Шударга ёсны клуб”-ийн үйл ажиллагааны 2024 оны жишиг төлөвлөгөөг хүргүүлсэн бөгөөд 2024 оны эхний хагас жилийн үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн тайланд дүн шинжилгээ хийж байна.

Төрийн байгууллагын 2023 оны авлигын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний биелэлтийг үнэлэх ажлыг зохион байгуулав. Төлөвлөгөөг хэрэгжүүлбэл зохих төрийн захиргааны нийт 90 байгууллагын өөрсдийн дундаж үнэлгээ 96 хувь, Авлигатай тэмцэх газраас хийсэн хөндлөнгийн үнэлгээгээр 59 хувь буюу үр дүн хангалтгүй үнэлэгдэв. 2024 онд авлигын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөлт хийхдээ нийтлэг байдлаар хэрэгжүүлбэл зохих 3 зорилт, 12 арга хэмжээг санал болгож хүргүүллээ. Төрийн байгууллагуудыг мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөөгөөр ханган ажиллаж байна. Төрийн байгууллагуудын Авлигын эсрэг үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний 2024 оны хагас жилийн хэрэгжилтийг тайлагнахад анхаарах асуудлын талаар зөвлөмж хүргүүлээд байна.

Авлигын эсрэг хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.2 дахь хэсэгт заасан “авлигын эсрэг олон нийтийг соён гэгээрүүлэх, урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулах, үйл ажиллагааг нь уялдуулан зохицуулах талаар аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг дэх гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх орон тооны бус зөвлөлд үүрэг, чиглэл өгөх;” чиг үүргийн хүрээнд:

Нийслэлийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөлийн 2024 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд “Төрийн байгууллага, албан тушаалтны үйл ажиллагаанд олон нийтийн хяналтыг хэрэгжүүлэх журмын хэрэгжилтийн хангуулах” арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр тусгагдсан ба хэрэгжилтийг хангах ажлыг зохион байгуулж байна.

Авлигын эсрэг хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.4 дэх хэсэгт заасан “төрийн бус байгууллага, иргэдээс авлигатай тэмцэх талаар явуулж байгаа үйл ажиллагаа, гаргасан санал, санаачилгыг дэмжин туслах, тэдний оролцоог нэмэгдүүлэх зохион байгуулалтын арга хэмжээ авах;” чиг үүргийн хүрээнд авлигын эсрэг хууль тогтоомж болон Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг хангах, авлигаас урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх чиглэлээр иргэн, төрийн болон төрийн бус байгууллагатай хамтарч ажиллаж байна.

Тухайлбал, Монголын өмгөөлөгчдийн холбоо, Хууль зүйн туслалцааны төвөөс хамтран зохион байгуулж буй “Өмгөөлөгч-Танд тусалъя-2023” иргэдэд үнэ төлбөргүй хууль зүйн зөвлөгөө өгөх өдөрлөгт хамтран оролцож, иргэдэд авлига, ашиг сонирхлын зөрчил, түүнээс урьдчилан сэргийлэх арга зам, гомдол, мэдээлэл гаргах журам болон холбогдох бусад асуудлаар зөвлөгөө мэдээлэл өгсний дээр улсын хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа өмгөөлөгчдөөр дамжуулан авлигын эсрэг сургалт, сурталчилгаа, соён гэгээрүүлэх ажил, арга хэмжээг хамтран зохион байгуулах чиглэлээр уулзалт хийлээ.

Төрийн байгууллага, нийтийн албан тушаалтны хүнд суртал, албан хаагчийн ёс зүйн талаар мэдээлэх, төрийн үйлчилгээнд мониторинг хийх зорилготой “Товш” аппликэйшнийг “И Монгол” академи УТҮГ-ын тусламжтайгаар хөгжүүлэлтийн ажлыг хийж, хэрэглээнд бүрэн нэвтрүүлээд байна.

Авлигын эсрэг хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.4.2 дахь хэсэгт заасан “авлига гарч болох нөхцөл боломж бүрдүүлсэн гэж үзвэл төрийн байгууллага, албан тушаалтны гаргасан тушаал, шийдвэр, журам, дүрмийг хянаж хүчингүй болгуулах санал боловсруулж эрх бүхий байгууллагад оруулах” чиг үүргийг хангах хүрээнд:

Тайлант хугацаанд Авлигатай тэмцэх газрын даргын 2017 оны А/183 дугаар “Заавар батлах тухай” тушаалаар баталсан “Төрийн байгууллага, албан тушаалтны гаргасан тушаал, шийдвэр, дүрэм, журмыг хянах заавар”-ын дагуу нийт 13 салбарт хамаарах 20 шийдвэр, дүрэм, журмыг хянаснаас 16 нь хэм хэмжээний актад тавигдах ерөнхий ба тусгай шаардлагыг хангаагүй нөхцөл байдал тогтоогдсон. Иймд тухайн дүрэм, журмыг бүхэлд нь хүчингүй болгох тухай 8, актыг хуульд заасан шаардлага хангуулах 8 эрх зүйн саналыг хүргүүлж, хэрэгжилтэд нь хяналт тавин ажиллаж байна. Хүргүүлсэн саналын дагуу 2 шийдвэрийг хуульд нийцүүлэх арга хэмжээ авсан.

Авлигын эсрэг хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.5 дахь хэсэгт заасан “Авлигын нийгмийн хор аюулыг олон нийтэд ухуулан сурталчлах ажлыг тасралтгүй явуулах, олон нийтийн авлигын талаарх мэдлэгийг дээшлүүлэх, түүнтэй тэмцэх арга барилд сургах ажлыг зохион байгуулах чиглэлээр сургалт, сурталчилгаа хийх” чиг үүргийн хүрээнд дараах ажил, арга хэмжээг зохион байгуулав. Үүнд:

Радиогийн нэвтрүүлгээр дамжуулан иргэдийн авлигын эсрэг мэдлэг, мэдээллийг дээшлүүлж, иргэдийн оролцоог хангаж, авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэхтэй холбоотой мэдээллийг хүргэх зорилгоор “Дэлхийн монголчуудын радио MGL” радиотой хамтран авлигаас урьдчилан сэргийлэх, түүний хор хөнөөлийг танин мэдүүлэх чиглэлээр “Нэг дусал” контентыг нэг удаад 3 минут үргэлжлэхээр бэлтгэн өдөрт 9 удаагийн давталтайгаар сонсогчдод хүргэж байна. Тайлант хугацаанд 120 сэдвийн хүрээнд контентыг цувралаар хүргэсэн байна.

МҮОНТ-тэй хамтран 14 хоног тутам “Авлигатай тэмцэх газрын мэдээлэл” нэвтрүүлгийг 20 минутаар бэлтгэн тогтсон цагт олон нийтийн хүртээл болгож байна. Тайлант хугацаанд 12 удаагийн дугаарыг тодорхой сэдвээр бэлтгэн МҮОНТ төдийгүй Малчин, Лайв телевизээр болон байгууллагын фэйсбүүк, пейж хуудсаар нэвтрүүлсэн. “Олон улсын эрх зүйн хөгжлийн байгууллагын үйл ажиллагааны онцлог”, “Авлигын гэмт хэргүүд болон олон улсын судалгаанд хийсэн дүн шинжилгээ”, “Үйлийн үр байдаг гэдэгт би итгэдэг”, “УИХ-ын 2024 оны сонгуульд нам, эвсэл, нэр дэвшигч, сонгогчдын анхаарах асуудал”, “Төрийн өмчит компаниудын төлөөлөн удирдах зөвлөлийн анхаарах асуудал” сэдвээр 5 подкастыг бүтээж, олон нийтийн хүртээл болголоо.

Авлигын хор хөнөөл, шударга зүйлд иргэд, олон нийт, төрийн албан хаагчдыг уриалах, авлигын эсрэг үйл ажиллагаанд тэднийг татан оролцуулах зорилгоор зорилтот бүлгүүдэд зориулсан видео контентуудыг цахим хуудас, пэйж, телевизүүдтэй хамтран түгээх ажлыг зохион байгуулж байна. Тайлант хугацаанд сурталчилгааны дэлгэц болон фэйсбүүкт зориулсан 13 баннер, 16 постер, 16 рийлс, 20 шторк, контент хийж, гудамж талбай, үйлчилгээний газар, олон нийтийн газарт байршуулахаас гадна нийтийн сүлжээ, хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр дамжуулан олон нийтэд түгээх, сурталчлах ажлыг зохион байгуулж байна.

2024 оны эхний хагас жилийн байдлаар авлигын хор аюулыг ухуулан таниулах, авлигын эсрэг хууль тогтоомжийг сурталчлах зорилгоор төрийн болон төрийн бус байгууллагатай хамтран 151 удаагийн сургалт (цахим, танхимаар)-ыг зохион байгуулж, 17483 хүнийг хамруулснаас төрийн болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдэд 143 удаагийн сургалтад 16442, хувийн хэвшлийн байгууллагад 3 удаагийн сургалтад 80, оюутан, залууст зориулсан 3 удаагийн сургалтад 725, иргэдэд зориулсан 2 удаагийн сургалтад 236 хүнийг хамран суралцуулсан байна. Үүнээс сургалтыг тодорхой салбарын албан хаагчдыг чадавхжуулахад чиглүүлэн зохион байгуулахад анхаарч ажилласнаар төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн 474 ажилтныг 4 удаа, дүүргийн хэсгийн 1187 хэсгийн ахлагчийг 4 удаа, сургуулийн өмнөх боловсролын болон ерөнхий боловсролын сургуулийн үүнээс аймаг, сумдын 1693 удирдах ажилтанд зориулсан 7 удаа (цахим), нийслэлийн 9 дүүргийн 461 удирдах ажилтанд зориулсан 8 удаагийн цуврал (танхим) сургалт зохион байгуулсан нь үр дүнтэй ажил, арга хэмжээ боллоо.

Авлигын эсрэг соён гэгээрүүлэх, авлигаас урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр сургагч багш бэлтгэж үйл ажиллагаандаа татан оролцуулах хүрээнд Төрийн албаны зөвлөл, Батлан хамгаалах яам, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, Соёлын яам, Цахим хөгжил, харилцаа холбооны яам, Хүнс, хөдөө аж ахуйн хөнгөн үйлдвэрийн яам, Цагдаагийн ерөнхий газар, Шүүхийн шинжилгээний ерөнхий газар, Онцгой байдлын ерөнхий газар, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар, Зэвсэгт хүчний жанжин штаб, Хил хамгаалах ерөнхий газар, Гадаадын иргэн, харьяатын газар, Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, Иргэний нисэхийн ерөнхий газар, Гаалийн ерөнхий газар, Биеийн тамир, спортын улсын хороо, Соёл, урлагийн газар, “Баруун бүсийн эрчим хүчний систем” ТӨХК, “Эрдэнэтийн дулааны цахилгаан станц” ТӨХК, “Багануур Зүүн өмнөд бүсийн цахилгаан түгээх сүлжээ” ТӨХК, “Ховд дулааны станц” ТӨХК, “Биокомбинат” ТӨХК, “Монголын Байгаль орчны иргэний зөвлөл” ТББ, “Нийгмийн ажилтны сургалт, хөгжил манлайллын төв” ТББ, “Монголын авто замчдын холбоо” ТББ зэрэг нийт 36 байгууллагын 42 албан хаагчийг сургагч багшийн сургалтад хамруулж, гэрчилгээ олгов.

Тайлант хугацаанд авлигаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор сурталчилгааны материалыг бүхий л төрлөөр хэвлэн түгээх ажлыг тасралтгүй зохион байгууллаа. Үүнд “Монголын Хараагүйчүүдийн үндэсний холбоо” ТББ-тай хамтран харааны бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан сурталчилгааны материал (4000 ш), 2024 оны календарь (300 ш)-ийг тус тус хэвлүүлэв.

Авлигын эсрэг хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.6 дахь хэсэгт заасан “авлигын эсрэг олон нийтийг соён гэгээрүүлэх, урьдчилан сэргийлэх ажлын талаар зөвлөмж гаргах, байгууллага, иргэний хүсэлтээр түүний үйл ажиллагаан дахь авлигад өртөх боломжийг багасгах талаар заавар, зөвлөгөө өгөх” чиг үүргийг хэрэгжүүлэх хүрээнд дараах ажил, арга хэмжээг хэрэгжүүлэв.

Авлигын гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, авлигын шалтгаан, нөхцөлийг арилгах, авлигын үйлдлийг таслан зогсоох, үр дагаврыг арилгах, төрийн үйлчилгээг хүнд суртал, чирэгдэлгүй үзүүлэх, албан хаагчдын ёс зүйг дээшлүүлэх, авлигын эрсдэлийг бууруулах чиглэлээр Сангийн яам, Батлан хамгаалах яам, Цахим хөгжил, харилцаа холбооны яам, Эрчим хүчний яам, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам, “Хөдөө аж ахуйн корпораци” ТӨХК, Соёлын яам, Стандарт, хэмжил зүйн газар, Санхүүгийн зохицуулах хороо, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газар, Ус сувгийн удирдах газар, Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар, Биеийн тамир, спортын улсын хороо, Зам тээврийн хөгжлийн төв, Говь-Алтай аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Налайх дүүргийн Эрүүл мэндийн төв, 21 аймгийн Засаг дарга, ИТХ, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагчид болон Нийслэлийн Газар зохион байгуулалтын алба, 9 дүүргийн газар зохион байгуулалтын алба зэрэг 20 байгууллагад зөвлөмжийг хүргүүлж, хэрэгжилтэд хяналт тавин ажиллаж байна.

2023, 2024 онд хүргүүлсэн нийт 11 зөвлөмжийн хэрэгжилтэд дүн шинжилгээ хийж, үр дүнг тооцсон ба хэрэгжилт хангалтгүй байгаа байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтнуудтай уулзалт хийх, зөвлөмжийн үр дүнг дээшлүүлэх талаар зөвлөгөө, арга зүйн туслалцаа үзүүлэх зэрэг арга хэмжээг авч байна.

Тайлант хугацаанд Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуульд заасан үндэслэл, журмын дагуу авлигын гэмт хэргийн шалтгаан, нөхцөлийг арилгуулахаар хүргүүлсэн өмнөх оны 10, 2024 оны 92, нийт 102 мөрдөгчийн мэдэгдлийн мөрөөр хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний гүйцэтгэлд дүн шинжилгээ хийж, зөрчлийг арилгах, давтан гаргуулахгүй байхад чиглэсэн зөвлөмжийг тухай бүр өгч ажиллаж байна.

Авлигын эсрэг хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.12-т заасны дагуу авлигын эрсдэл, шалтгаан нөхцөлийг илрүүлэн тогтоох, тэдгээрийг арилгах, авлигын үйлдлийг таслан зогсоох, үр дагаврыг арилгах арга хэмжээ авах, эрсдэлийн түвшнээс хамааран урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагааг ялгавартай тогтоож, багц арга хэмжээг төлөвлөж хэрэгжүүлэх хүрээнд:

Сонгинохайрхан дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар нь Шударга байдлын 2023 оны үнэлгээгээр хамгийн бага буюу 70.3 хувиар үнэлэгдсэн тул 2024 онд уг үнэлгээг сайжруулах зорилгоор тус дүүргийн Засаг даргын Тамгын газартай хамтран “Бид авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс ангид хамт олон” аяныг 1 сарын хугацаатай зохион байгуулав. Аяны хүрээнд Засаг

даргын Тамгын газрын харьяа байгууллагууд өөрсдийн үйл ажиллагааг иргэд, олон нийтэд сурталчлан 10 удаагийн өдөрлөг зохион байгуулж, төрийн үйлчилгээний чанар хүртээмжийн талаар 500 иргэнээс санал асуулгыг авч, үр дүнд суурилсан арга хэмжээг хэрэгжүүлэв. Аяны хүрээнд 3 удаагийн сургалт зохион байгуулж, 180 албан хаагчийг хамруулсны дээр албан хаагчдын дунд авлигын эсрэг хууль тогтоомжийг таниулах, мэдлэг, мэдээллийг дээшлүүлэх зорилгоор хэлэлцүүлэг тэмцээн, илтгэлийн уралдааныг зохион байгууллаа.

Цагдаагийн байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохируулан 5 төрлийн постер хийж, цагдаагийн харьяа байгууллагуудын олон нийтийн сүлжээгээр нийтэд түгээж байна.

Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн ерөнхий газартай хамтран нийслэл, дүүргийн газар зохион байгуулалтын албанд иргэдээс ирүүлсэн өргөдөл, гомдолд дүн шинжилгээ хийж, гомдол, мэдээлэл, хүсэлтийг шийдвэрлэхэд гарч буй зөрчил дутагдлыг арилгах талаар зөвлөмж хүргүүлж, Газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүйн ерөнхий газартай хамтран ажиллан төлөвлөгөөг батлан хэрэгжүүлж байна.

Тав. Судалгаа, шинжилгээний ажлын чиглэлээр:

Авлигын эсрэг хуульд заасан чиг үүрэг, байгууллагын гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан бодлогын болон зорилтот судалгааны ажлуудыг хийж гүйцэтгэж байна. 2024 оны эхний хагас жилийн байдлаар:

- “Шударга байдлын үнэлгээний судалгааны мэдээлэл цуглуулах, тайланг бэлтгэж, үр дүнг олон нийтэд мэдээлэх” ажлыг зохион байгуулах хүрээнд зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулж “Бодлогын шийдэл” ХХК-тай гэрээг байгуулсан. Судалгаа хийхтэй холбогдуулан гүйцэтгэгчдэд мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө, мэдээлэл өгч үйл ажиллагаанд нь хяналт тавин ажиллаж байна. Гэрээний хугацаа 2024 оны 11 дүгээр сарын 8-ны өдрөөр дуусгавар болно.

- Улс төр, хууль хяналтын хүрээн дэх авлигын талаарх төсөөллийн 2023 оны судалгаа, Мөнгө угаах гэмт хэргийн статистик болон гэмт хэргийн аюул занал, үйлдлийн арга, типологи хэв шинжийн талаарх судалгаа, Монгол улс дахь өмч хувьчлал, нийслэлийн газар олголт болон уул уурхайн лиценз олголт, түүнтэй холбогдох судалгааг хийж, үйл ажиллагаанд ашиглах боломжийг бүрдүүллээ.

- Төрийн байгууллагын авлигад өртөж болзошгүй ажлын байрны судалгаа”, “Төрийн байгууллагаас 2020-2023 онд зарласан худалдан авах ажиллагаан дахь авлигын нөхцөл байдлын судалгаа”, “Эрүү шүүлт тулгах гэмт хэргийн талаарх судалгаа”-г хийж байна.

- Төрийн байгууллагад авлигын эрсдэлийн үнэлгээ хийж үр дүнг нэгтгэн дүгнэж байгаа өнөөгийн байдлын судлан, авлигын эрсдэлийн үнэлгээний аргачлалыг шинэчлэх, үнэлгээ зохион байгуулах талаар зөвлөмж боловсруулахаар, Олон улсын хөгжлийн эрх зүйн байгууллага (IDLO)-тай хамтран зохион байгуулсан “Авлигын эрсдэлийн шинжээч бэлтгэх төсөл”-ийн хүрээнд бэлтгэгдсэн шинжээчдийн багаас Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар болон Авто тээврийн үндэсний төвийн эрсдэлийг үнэлсэн үнэлгээний тайланг хүлээн авч, тайлангийн урьдчилсан хэлэлцүүлгийг хамтран зохион байгуулав. 2023 онд дээрх 2 байгууллагад хүргүүлсэн зөвлөмжийн хэрэгжилтэд дүн шинжилгээ хийж, шаардлагатай асуудлаар дахин зөвлөмж хүргүүлэхээр ажиллаж байна.

- Олон улсын хөгжлийн эрх зүйн байгууллага (IDLO)-тай хамтран “Авлига ба жендер” судалгааны ажлыг гүйцэтгэж байна. Тус судалгааны ажлыг гүйцэтгэгчээр шалгарсан МУИС-ийн зөвлөхүүдтэй уулзалт хийж судалгааны ажлын зорилго, хамрах хүрээ, арга зүй аргачлалын талаар санал солилцлоо. Судалгааны ажлын үр дүнгийн урьдчилсан хэлэлцүүлгийг хийгээд байна.

- Авлигын эсрэг хуульд заасан Авлигын индексийг тооцох аргачлал боловсруулах ажлын хүрээнд ижил төстэй буюу БНСУ-ын судалгааны институт КИРА-тай хамтран хэрэгжүүлж буй Авлигын төсөөллийн индексийг тодорхойлох судалгааны ажлыг хариуцан гүйцэтгэж байгаа Удирдлагын академийн эрх бүхий албан тушаалтнуудтай уулзаж, тус төслийн хүрээнд хамтран ажиллахаар зөвшилцлөө.

“Шударга ёс” онол, арга зүйн цуврал сэтгүүлийн 2024 оны эхний хагас жилийн дугаарыг хэвлүүлээ.

Зургаа. Хяналт шалгалт, дүн шинжилгээний ажлын талаар:

Мэдүүлгийн бүрдүүлэлтийн талаар. Авлигын эсрэг хууль, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн үйлчлэлд хамаарах албан тушаалтнуудын 2023 оны хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэг болон хөрөнгө, орлогын мэдүүлэг (ХАСХОМ)-ийг шинэчлэн бүртгэх ажлыг улсын хэмжээнд удирдан зохион байгуулав. Авлигын эсрэг хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.3 дахь хэсэг, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлын зөрчлийг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2 дахь хэсэгт заасныг үндэслэн Төрийн болон нутгийн захиргааны байгууллагаас ХАСХОМ-ийн талаарх тайлан, мэдээг хүлээн авч, нэгдсэн дүн мэдээг гаргалаа.

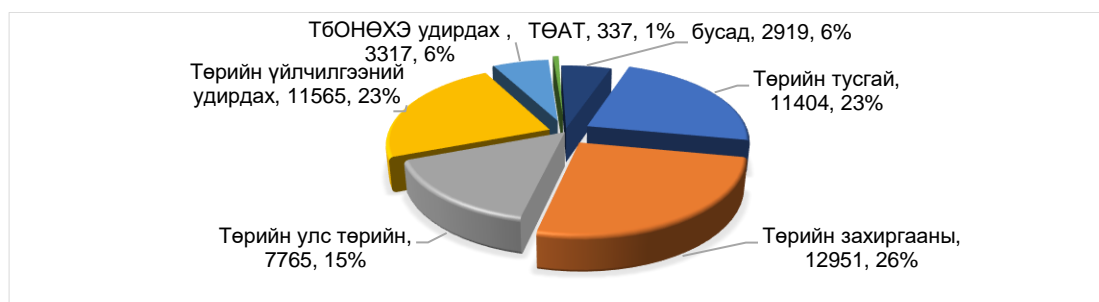
ХАСХОМ-ийг шинэчлэн мэдүүлэх хуулийн хугацаанд буюу 2023 оны 2 дугаар сарын 15-ны дотор улсын хэмжээнд нийт төрийн болон нутгийн захиргааны нийт 127 байгууллагын 50258 (цахим-47158, хэвлэмэл байдлаар-3100) мэдүүлэг гаргагч мэдүүлгээ хуулийн хугацаанд мэдүүлж, баталгаажуулсан. 1 албан тушаалтан (БШУЯ-ны харьяа АШУҮИС-ийн Монгол Япон сургалтын эмнэлгийн Сувилахуй эрхэлсэн дэд захирал Б.Амартүвшин) нь хуулийн хугацаа хожимдуулж мэдүүлгээ мэдүүлсэн тул хуульд зааснаар томилох эрх бүхий албан тушаалтан сахилгын шийтгэл ногдуулсан.

Авлигатай тэмцэх газарт мэдүүлгээ бүртгүүлэх үүрэгтэй төрийн өндөр болон түүнтэй адилтгах 347 албан тушаалтнаас 337 албан тушаалтан хуулийн хугацаанд шинэчлэн мэдүүлсэн байна (10 албан тушаалын орон тоо сул байсан).

2023 онд УИХ, Засгийн газрын шийдвэрээр төрийн тусгай болон төрийн захиргааны албан хаагчийн ангилал зэрэглэлийг шинэчлэн тогтоосон, Засгийн газрын агентлагууд шинээр байгуулагдаж, зарим агентлагуудын зохион байгуулалтад өөрчлөлтөд орсон, төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийг шинээр байгуулсан, сургалтын байгууллагын төрийн үйлчилгээний албан тушаалын зэрэглэл, түүнд хамаарах албан тушаалын жагсаалтыг баталж, сургуулийн өмнөх боловсролын сургалтын байгууллагын арга зүйч мэдүүлэг гаргах болсон зэрэгтэй холбоотойгоор 2023 онд ХАСХОМ-ээ шинэчлэн мэдүүлсэн албан тушаалтны тоо өмнөх оноос 578 нэгжээр нэмэгдсэн үзүүлэлттэй байна.

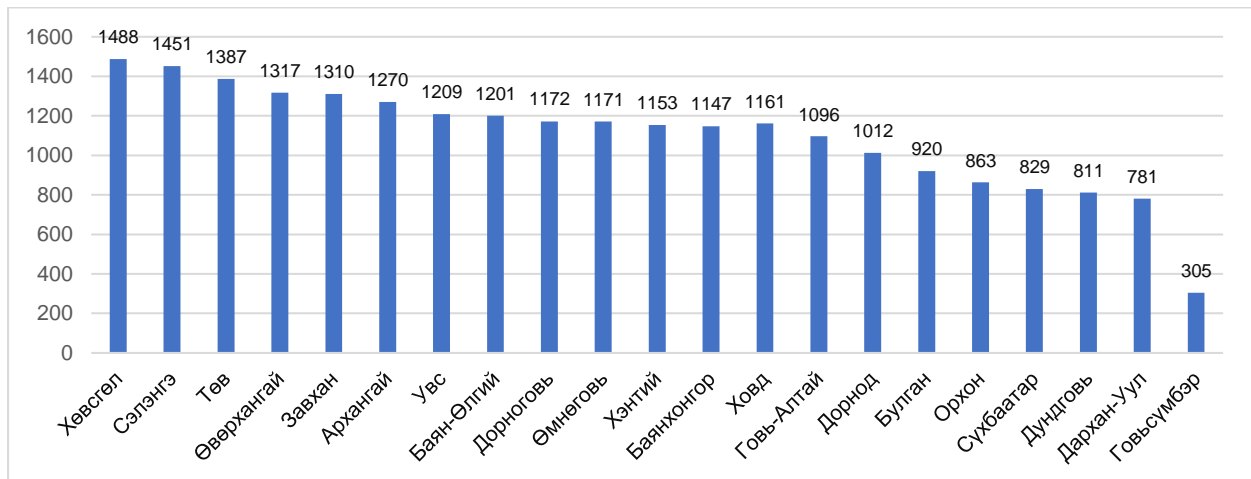
ХАСХОМ-ээ шинэчлэн гаргасан нийт мэдүүлэг гаргагчдын 12951 буюу 26.0 хувь нь төрийн захиргааны, 11404 буюу 23 хувь нь төрийн тусгай, 7765 буюу 15.0 хувь нь улс төрийн, 11565 буюу 23.0 хувь нь төрийн үйлчилгээний удирдах, 3317 буюу 6.0 хувь нь төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн удирдах, төрийн өндөр албан тушаалтан, тэдгээртэй адилтгах 337 буюу 1.0 хувь нь, 2919 буюу 6.0 хувь бусад албан тушаалтнууд эзэлж байна.

Дүрслэл 1. ХАСХОМ гаргасан албан тушаалтан (төрийн албан тушаалын ангиллаар)



Нийт мэдүүлэг гаргагчийн 27204 буюу 54.1 хувь нь Улаанбаатар хотод, 23054 буюу 45.9 хувь нь орон нутагт байна. Орон нутгаас Хөвсгөл аймгаас 1488 мэдүүлэг гаргагч бүртгүүлсэн нь бусад аймгуудаас өндөр үзүүлэлт болж байна.

Дүрслэл 2. ХАСХОМ мэдүүлсэн мэдүүлэг гаргагчийн тоо (аймгаар)



УИХ-ын 2024 оны сонгуульд өрсөлдөхөөр Сонгуулийн ерөнхий хороонд бүртгүүлсэн нэр дэвшигчдээс цахим системд хөрөнгө орлогын мэдүүлэг гаргах эрх нь үүсгэгдсэн 1577 нэр дэвшигчээс 1433 буюу 90.9 хувь нь мэдүүлгээ хуулийн хугацаанд мэдүүлж баталгаажуулсан бөгөөд үүнээс 176 нь өмнө нь нийтийн албан тушаалтны хувьд 2023 оны мэдүүлгээ гаргаж мэдүүлсэн бол 1257 нь шинээр мэдүүлэг гаргасан байна. Мэдүүлэг гаргасан нэр дэвшигчдийн лавлагааг Улсын Их Хурлын сонгуулийн тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.5 дахь хэсэгт зааснаар хуулийн хугацаанд Сонгуулийн ерөнхий хороонд хүргүүлсэн. 2024 оны 6 дугаар сарын 10-ны өдөр УИХ-ын сонгуульд нэр дэвшигчээр бүртгэж, 1337 нэр дэвшигчид үнэмлэх олгосон тухай Сонгуулийн ерөнхий хорооны тогтоолыг үндэслэн нэр дэвшигчдийн хөрөнгө орлогын мэдүүлгийн хураангуйг <http://хасхон.иаас.mn/> цахим системд нээлттэй байршуулж, хуулийн хүрээнд олон нийт танилцах боломжийг олгосон.

Төрийн захиргааны болон нутгийн захиргааны байгууллагаас ирүүлсэн тайлан, мэдээнээс үзэхэд 717 албан тушаалтан “хөрөнгө, орлогын их хэмжээний өөрчлөлт”-ийн талаар мэдүүлж, 35951 албан тушаалтан “тухайн албан үүргийг гүйцэтгэхэд ашиг сонирхлын зөрчилгүйг илэрхийлсэн мэдэгдэл”, 656 нь “ашиг сонирхлын зөрчил үүссэн тухай мэдэгдэл” гаргасан байна.

Авлигын эсрэг хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1, 14.2, 14.3-т заасан үндэслэл болон төрийн албаны ил тод байдал, төрийн албан хаагчийн хариуцлагатай, шударга байдлыг хангах, олон нийтийг мэдээлэл авах боломжийг олгох зорилгоор Төрийн болон нутгийн захиргааны албан тушаалтны 2023 оны ХОМ-ийн хураангуйг <http://www.хасхон.иаас.mn> цахим хуудсанд 2024 оны 6 дугаар сарын 30-ны өдөр нээлттэй байршуулахад бэлэн болгоод байна.

Судалгаа, дүн шинжилгээний ажлын талаар. Мэдүүлгийн хяналт шалгалтыг эрсдэлд суурилан зохион байгуулж, үр дүнг тооцох хүрээнд 2023 онд ХАСХОМ мэдүүлсэн 47158 албан тушаалтны мэдээлэлд эрсдэл тооцож, дүн шинжилгээ хийхэд Авлигатай тэмцэх газарт мэдүүлгээ бүртгүүлдэг албан тушаалтнууд, Дорнод аймгийн ИТХ, Улсын Их Хурлын Тамгын Газар, Нийслэлийн ИТХ, Гаалийн ерөнхий газар, Монгол банк, Баян-Өлгий аймгийн ИТХ, Эрүүл мэндийн яам, Улсын Ерөнхий прокурорын газар, Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар, Дорноговь аймгийн ИТХ, Хөвсгөл аймгийн ИТХ, Гадаад харилцааны яам, Өмнөговь аймгийн ИТХ, Сүхбаатар аймгийн ИТХ зэрэг байгууллагын 7271 албан тушаалтны мэдүүлэг дунд болон түүнээс дээш эрсдэлтэй байлаа.

Иймд эдгээр мэдүүлэг гаргагчдын ХАСХОМ-ийг төлөвлөгөөт хяналт шалгалтад хамруулах, хөрөнгө борлуулсны орлого нь 1 тэрбум төгрөгөөс дээш нэр бүхий албан тушаалтнууд татвараа төлсөн эсэхийг хянуулах, оффшор бүсэд данстай болон хөрөнгө, орлогын эх үүсвэрээ тайлбарлаагүй албан тушаалтнуудын ХАСХОМ-ийг шалгуулах зэрэг арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр ажиллаж байна.

Сургалт сурталчилгаа, мэдээлэл арга зүйн ажлын талаар. Авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, нийтийн албан тушаалтны үүрэг хариуцлагыг дээшлүүлэх, гаргаж байгаа нийтлэг зөрчил, цаашид зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, мэдүүлгийг бүртгэж хадгалах эрх бүхий албан тушаалтан (ЭБАТ)-ыг мэргэшүүлэх, сурган дадлагажуулах, үйл ажиллагаанд нь тавих хяналтыг дээшлүүлэх, удирдах албан тушаалтны авлига, ашиг

сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх үүргийн хэрэгжилтийг хангуулах чиглэлээр сургалт, мэдээлэл, арга зүйгээр хангах ажлыг тасралтгүй зохион байгуулж байна.

ЭБАТ-уудыг мэдээлэл, арга зүйн зөвлөгөөгөөр хангах, дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор цахимаар нэгдсэн группэд гарын авлага, зөвлөмж, мэдээлэл, зааварчилгаа, сурталчилгаа болон бусад цаг үеийн шинжтэй мэдээллийг тухай бүр тогтмол байршуулж, байнгын холбоотой ажиллаж байна.

Тайлант хугацаанд 12 удаагийн удаагийн сургалт (цахим, танхимаар)-д 26 байгууллагын 3318 нийтийн албан тушаалтан, 5 удаагийн сургалтад 2343 ЭБАТ, нийт 5661 албан тушаалтныг хамруулсан байна.

Дүрслэл 3. Сургалтад хамруулсан албан тушаалтны тоон үзүүлэлт (өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулбал)

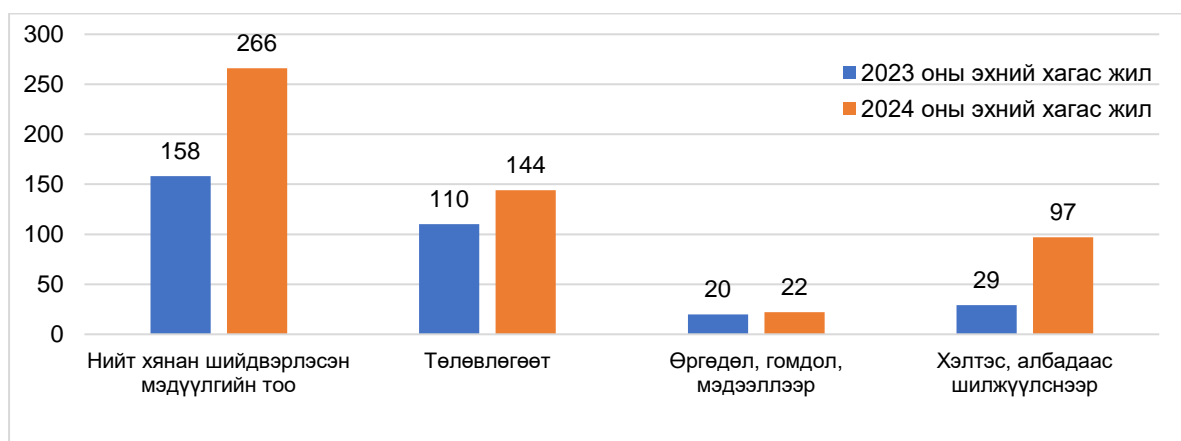


Мэдүүлэг гаргагч албан тушаалтан нь хуулийн хугацаанд хөрөнгө, орлогын мэдүүлгээ үнэн зөв мэдүүлэх үүргийн талаар телевиз, сонин болон цахим хуудас, болон олон нийтийн мэдээллийн бусад хэрэгсэл, нийтийн сүлжээгээр дамжуулан сурталчилгааг тогтмол хийж мэдээ, мэдээллээр хангаж ажиллалаа.

Хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэг болон хөрөнгө, орлогын мэдүүлэг (ХАСХОМ)-ийн хяналт, шалгалтын ажлын талаар. 2024 оны эхний хагас жилд шинээр хүлээн авсан 165, өмнөх оны үлдэгдэл 101, нийт 266 албан тушаалтны ХАСХОМ-ийг хянан шалгахад 263-г хянан шийдвэрлэж, одоо 3 мэдүүлгийг хянах шалгах ажил үргэлжилж байна. Хянан шийдвэрлэсэн ХАСХОМ-ын тоог өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал 105 нэгжээр буюу 66.4 хувиар, шийдвэрлэлтийн хувь 99.9 буюу 17.5 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

Тайлант хугацаанд хянан шийдвэрлэсэн 263 мэдүүлгийн 144 буюу 54.8 хувийг төлөвлөгөөт хяналт шалгалтаар, 97 буюу 36.9 хувийг бусад хэлтэс, албадаас шилжүүлснээр, 22 буюу 8.4 хувийг иргэдээс гаргасан гомдол, мэдээллийн мөрөөр хянан шалгасан байна.

Дүрслэл 4. Мэдүүлгийн хяналт шалгалтын тоон үзүүлэлт (өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулбал)



Хяналт шалгалтаар нийт 26 албан тушаалтанд, үүнээс Авлигын эсрэг хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.8.1-д зааснаар 5 мэдүүлэг гаргагчид сануулах, тус зүйлийн 13.8.2-т зааснаар 13 мэдүүлэг гаргагчид албан тушаалын цалингийн хэмжээг гурван сар хүртэл хугацаагаар 30 хувиар бууруулах, 13.8.3-т зааснаар 6 мэдүүлэг гаргагчид албан тушаалын цалингийн хэмжээг тодорхой хугацаагаар тодорхой хувиар бууруулах, 1 мэдүүлэг гаргагчид 13.8.4-т зааснаар ажлаас халах, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд заасан хориглолтыг зөрчсөн үйлдэлд мөн хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.2.3-т заасан албан тушаал бууруулах сахилгын хариуцлагыг тооцуулсан байна.

Хүснэгт 1. ХАСХОМ-ийн хяналт шалгалт
(өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал)

Хамаарах хугацаа		ХАСХОМ					Хариуцлага тооцуулах үндэслэлтэй	Хариуцлага тооцсон
		Өмнөх оны үлдэгдэл	Тайлант хугацаанд хүлээж авсан	Шалгавал зохих	Хянан шийдвэрлэсэн	Ажиллагааны үлдэгдэл		
2023	Эхний хагас жил	21	172	193	159	34 /21.4%/	21 /10.8%/	20 /95.2%/
2024		101	165	266	263	3	26	26

Хяналт шалгалтаар 29 мэдүүлэг гаргагчийн мэдүүлэгт холбогдох Эрүүгийн хуульд заасан гэмт хэргийн шинжтэй байж болзошгүй үйлдэл, мэдээллийг шалгуулахаар тус газрын харьяалах хэлтэст шилжүүлснийг одоо шалгаж байна.

Өөрийн болон гэр бүлийн гишүүдийн татвар ногдуулах орлогоо үнэн зөв тайлагнаагүй байж болзошгүй нөхцөл байдал илэрсэн тул Татварын ерөнхий хуулийн 34 дүгээр зүйлд зааснаар 3 мэдүүлэг гаргагчид холбогдох мэдээллийг Татварын ерөнхий газарт шилжүүлснээр шалгалтаар нийт 2 132 072 560 төгрөгийн татварын зөрчил илэрч, нийт 136 380 970 төгрөгийн нөхөн татвар, торгууль, алданги ногдуулсан байна.

Авлига, ашиг сонирхлын талаарх гомдол, мэдээллийн хяналт шалгалтын ажлын талаар. 2024 оны эхний хагас жилд иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагаас албан тушаалтны авлига, ашиг сонирхлын зөрчлийг шалгуулахаар хандсан 416 (өмнөх оны үлдэгдэл 53), нийт 469 гомдол, мэдээллийг хянан шалгахаас тайлант хугацаанд 435 гомдол, мэдээллийг хянан шийдвэрлэсэн бөгөөд одоо 34 гомдол, мэдээлэл ажиллагаанд байна. Шийдвэрлэлт 92.7 хувьтай буюу өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал, шийдвэрлэлт 5.35 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

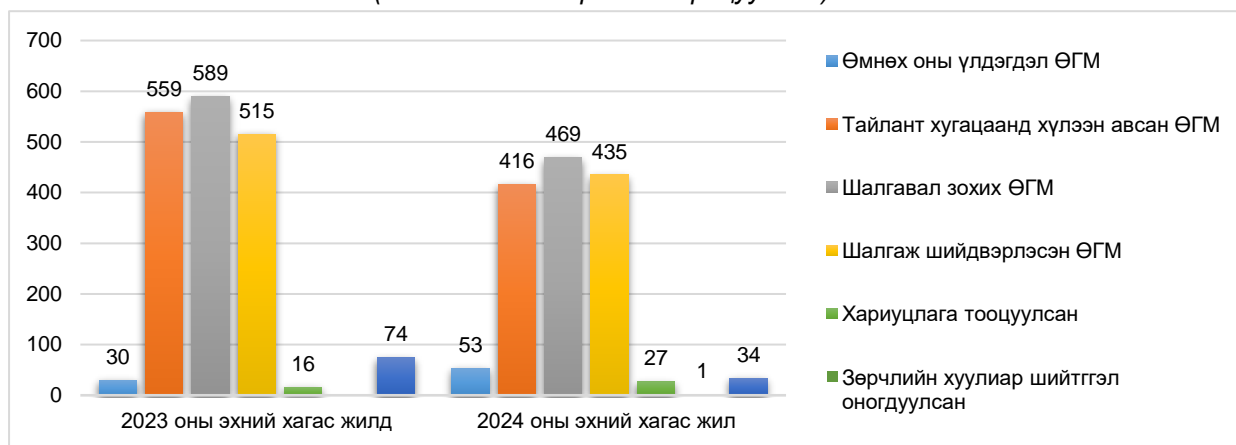
Хянан шалгасан гомдол, мэдээллээс 48 албан тушаалтанд холбогдох зөрчил тогтоогдож, гэмт хэргийн шинжтэй байж болзошгүй гэж үзэн эрх бүхий хэлтэст шилжүүлсэн 46, бусад байгууллагад харьяаллын дагуу шилжүүлсэн 71, бусад хэлтэст шилжүүлсэн 10, хуульд зааснаар хянан үзээгүй болон буцаасан 38, зөрчил илрээгүй 220, бусад 2 байна.

Гомдол, мэдээлэлд дурдсан нөхцөл байдлыг хянан шалгаж, хууль зөрчсөн 28 албан тушаалтанд хариуцлага тооцуулахаар эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтанд хүргүүлж, хууль бус шийдвэрийг хүчингүй болгуулан, ашиг сонирхлын зөрчил үүсэх эсхүл олон нийтийн зүгээс ашиг сонирхлын зөрчилтэй гэж үзэх нөхцөлийг үүсгэж байгаа талаар мэдэгдэж анхааруулан, хуульд заасан хориглолт, хязгаарлалтыг зөрчсөн 1 албан тушаалтанд Зөрчлийн тухай хуулийн 15.30 дугаар зүйлд зааснаар торгох шийтгэх оногдуулсан.

Зөрчил гаргасан албан тушаалтанд сахилгын хариуцлага оногдуулахаар эрх бүхий албан тушаалтанд уламжилснаар нийт 26, үүнээс Авлигын эсрэг хуулийн 13.8.1-д зааснаар сануулах шийтгэлийг 5, 13.8.2-т зааснаар албан тушаалын цалингийн хэмжээг хуульд заасан хугацаа, хэмжээгээр хасах шийтгэл бууруулах шийтгэлийг 1, 33.1.2-т зааснаар албан тушаалын цалингийн хэмжээг хуульд заасан хугацаа, хэмжээгээр хасах шийтгэл бууруулах сахилгын шийтгэлийг 4, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 29.2.2-т зааснаар албан тушаалын цалингийн хэмжээг хуульд заасан хугацаа, хэмжээгээр хасах шийтгэлийг 17 албан тушаалтанд оногдуулсан байна.

Дүрслэл 5. Гомдол, мэдээллийн шийдвэрлэлт

(өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал)



Нийт гомдол, мэдээллийн 93.6 хувийг хуулийн анхны хугацаанд, 4.4 хувийг хуулийн хүрээнд хугацаа сунган шийдвэрлэсэн бөгөөд тайлант үед хугацаа хэтэрсэн тохиолдол бүртгэгдээгүй байна.

Тайлант хугацаанд хүлээж авсан нийт гомдол, мэдээллийн 229 буюу 48.8 хувийг Улаанбаатар хотоос, 240 буюу 51.1 хувийг орон нутгаас ирүүлсэн байна. Тоон үзүүлэлт, мэдээллээс харахад аймгуудаас Баян-Өлгий аймгаас 30 буюу 6.3 хувь, Архангай аймгаас 18 буюу 3.8 хувь, Орхон аймгаас 17 буюу 3.6 хувь, Сэлэнгэ аймгаас 15 буюу 3.1 хувийг эзэлж байгаа нь бусад аймгаас өндөр үзүүлэлттэй байна.

Шалгалтын явцад илэрсэн зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хуулийн хэрэгжилтийг ханган ажиллах, албан тушаалтны ёс зүй, үүрэг хариуцлагыг дээшлүүлэх талаар Сангийн яам, Эрчим хүчний яам, Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам, Сонгуулийн ерөнхий хороо, “Нийслэлийн Орон сууцны корпораци” ХХК, Нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагч, Улаанбаатар хотын Захирагчийн ажлын алба, Эрчим хүчний зохицуулах хороо, Татварын ерөнхий газар, Хөдөлмөрийн халамж, үйлчилгээний ерөнхий газар, Ус цаг уур, орчны судалгаа, мэдээллийн хүрээлэн, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл мэндийн төв, Авто тээврийн үндэсний төв, Баянгол дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Сүхбаатар дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар, Баянгол дүүргийн Боловсрол, шинжлэх ухааны газар, Баянзүрх дүүргийн Эрүүл мэндийн төв, Баянхонгор, Дорнод, Увс аймгийн Засаг дарга, Төв аймгийн Баян-Өнжүүл, Увс аймгийн Түргэн, Баян-Өлгий аймгийн Баяннуур, Сэлэнгэ аймгийн Баянгол, Цагааннуур сумын Засаг даргын Тамгын газар, Архангай аймгийн Байгаль орчин, аялал, жуулчлалын газар, Боловсрол, шинжлэх ухааны газар, Говь-Алтай аймгийн Боловсрол, соёл урлагийн газар, Өмнөговь аймгийн Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төв, “Эрдэнэс таван толгой” ХК зэрэг 47 байгууллага, албан тушаалтанд зөвлөмж хүргүүлж, үр дүнг тооцон ажиллаж байна.

Хяналт шалгалтаар тогтоогдсон нөхцөл байдлын талаар нийт гомдол гаргагчдын 49.0 хувьд албан бичгээр, үлдэх хувьд нь амаар (утсаар, цахим шуудангаар) хариу өгчээ.

Шалган шийдвэрлэсэн гомдол, мэдээллийн агуулгын хувьд албаны эрх мэдэл буюу албан тушаалын байдлаа урвуулсан, хэтрүүлсэн 19.5 хувь, хууль бус шийдвэр гаргаж, бусдад давуу байдал олгосон 28.0 хувь, ашиг сонирхлын зөрчилтэй хууль бус томилгоо, шийдвэр гаргасан 22.5 хувь, хууль бус томилгоо хийсэн 17.5 хувь, бусад 12.5 хувийг тус тус эзэлж байна. Энэхүү үзүүлэлтийг өнгөрсөн оны мөн үетэй харьцуулбал, хууль бус шийдвэр гаргаж бусдад давуу байдал олгосон зөрчил 4.5 хувиар, ашиг сонирхлын зөрчилтэй хууль бус томилгоо, шийдвэр гаргасан зөрчил 0.2 хувиар, хууль бус томилгоо хийсэн зөрчил 14.8 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

Нийтийн албанд томилогдохоор нэр дэвшсэн этгээдийн хувийн ашиг сонирхлын урьдчилсан мэдүүлэг (ХАСУМ)-ийг хянасан талаар. Тайлант хугацаанд нийтийн албанд томилогдохоор нэр дэвшсэн 8417 этгээдийн ХАСУМ-ийг хүлээн авснаас 8115 этгээдийн урьдчилсан мэдүүлгийг хянан шийдвэрлэж, холбогдох байгууллагад хариуг хүргүүлсэн, 302 мэдүүлэг хянагдаж байна.

Хүснэгт 2. Хянан шалгасан хувийн ашиг сонирхлын урьдчилсан мэдүүлэг

(өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал)

		Хүлээн авсан	Хянасан	Үүнээс:				Үлдэгдэл
				АСЗ үүсэх нөхцөл байдал тогтоогдоогүй	АСЗ үүсэх нөхцөл байдлыг анхааруулсан	Илт ашиг сонирхлын зөрчил үүсэх	Хуульд зааснаар буцаасан	
2023	эхний хагас жил	8708	8629	8126/94.2%	393/4.5%	13/0.15%	97/1.1%	79/0.9%
2024		8417	8115	7340/90.4%	474/5.8%	18/0.2%	277/3.4%	302/3.6%

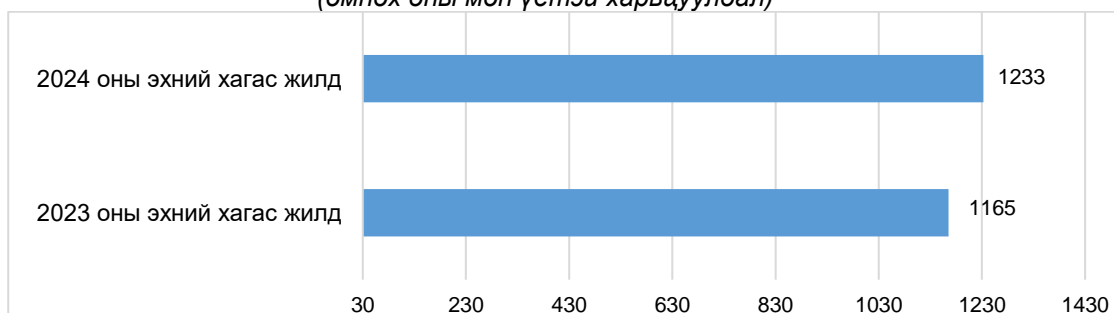
Нийтийн албан тушаалд томилогдохоор нэр дэвшсэн 18 этгээд тухайн албан тушаалд томилогдоход илт ашиг сонирхлын зөрчилтэй нь тогтоогдсон тул томилох эрх бүхий албан тушаалтанд мэдэгдсэн.

Нийтийн албанд томилогдохоор нэр дэвшсэн этгээдийн хувийн ашиг сонирхлын урьдчилсан мэдүүлгийг хуульд зааснаар хянуулаагүй томилсон 26 томилох эрх бүхий албан тушаалтанд хуульд заасан хариуцлага тооцуулсан.

Долоо. Мөрдөн шалгах ажлын талаар:

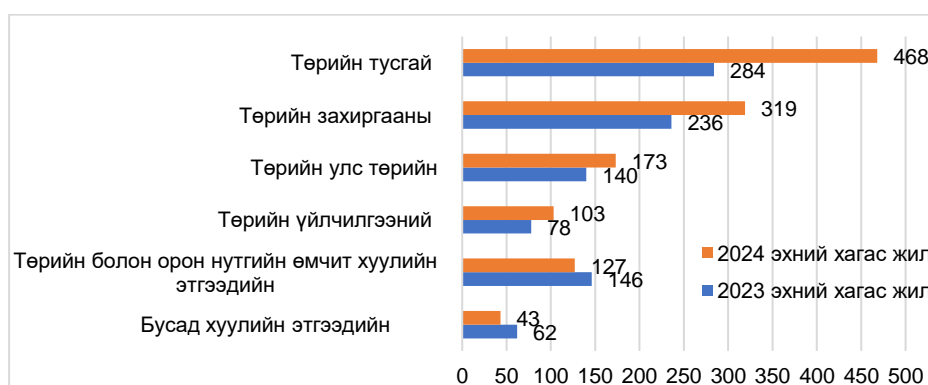
Гэмт хэргийн талаарх гомдол, мэдээлэл. 2024 оны эхний 6 сард өмнөх оны 114, шинээр хүлээн авсан гэмт хэргийн талаарх 1119, нийт 1233 гомдол, мэдээллийг хүлээн авснаас 165 гомдол, мэдээллийг Иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх тухай хуульд заасны дагуу харьяалах байгууллагад нь шилжүүлсэн. Хянан шийдвэрлэсэн гэмт хэргийн талаарх гомдол мэдээлэл өмнөх оны мөн үеэс 5.8 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

Дүрслэл 6. Хянан шийдвэрлэсэн гэмт хэргийн шинжтэй гомдол, мэдээлэл (өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал)



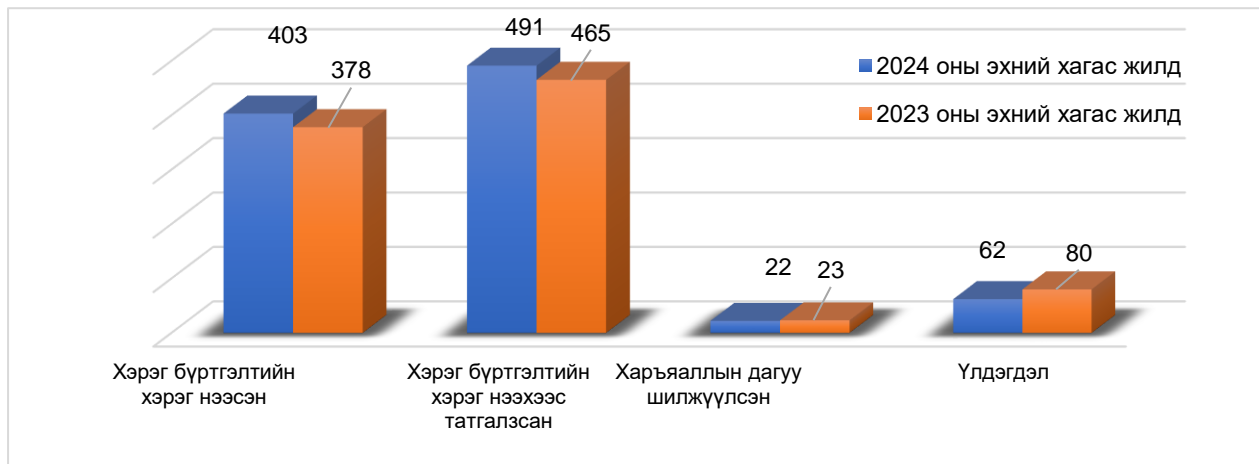
Гэмт хэргийн талаарх гомдол, мэдээллийг холбогдсон албан тушаалын ангиллаар нь авч үзвэл: төрийн улс төрийн 173, төрийн захиргааны 319, төрийн тусгай 468, төрийн үйлчилгээний 103, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн 127, хувийн хэвшил, аж ахуйн нэгж, төрийн бус байгууллагын 43 байна.

Дүрслэл 7. Гомдол мэдээлэлд холбогдох албан тушаалтны ангилал (өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал)



Мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулсан 978 гомдол, мэдээллээс 403 гомдол, мэдээлэл буюу 41.2 хувьд хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалтын хэрэг нээж, 491 гомдол, мэдээлэл буюу 50.2 хувьд хэрэг бүртгэлтийн хэрэг нээхээс татгалзах, 22 гомдол, мэдээлэл буюу 2.2 хувийг харьяаллын дагуу шилжүүлэх саналтай тус тус прокурорт шилжүүлж, 62 гомдол, мэдээллийн үлдэгдэлтэй, шийдвэрлэлт 93.7 хувьтай, шийдвэрлэлт 2.2 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.

Дүрслэл 8. Гэмт хэргийн талаарх гомдол, мэдээллийн шийдвэрлэлт (өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал)



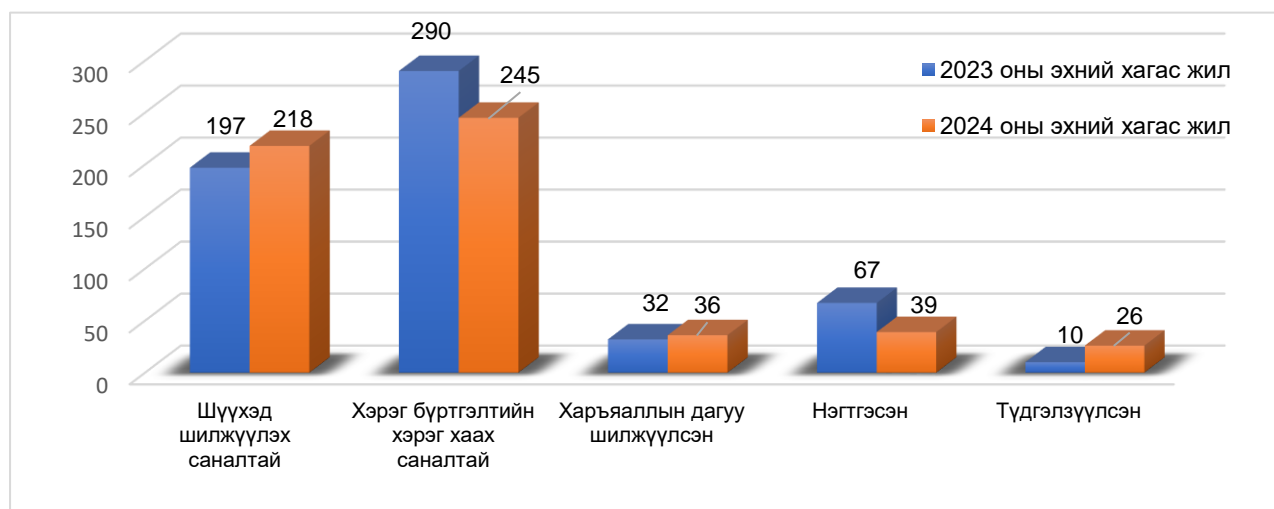
Мөрдөн шалгах хэлтэст хүлээн авч шалгасан 978 гомдол, мэдээллийн 614 буюу 62.8 хувийг Улаанбаатар, 364 буюу 37.2 хувийг орон нутгийн прокурорын хяналтын харьяалалтай гомдол, мэдээлэл эзэлж байна.

Эрүүгийн хэргийн талаар. Тайлант хугацаанд хуульд заасан харьяаллын 1679 үйлдэлтэй, 966 холбогдогчтой, 1424 хэрэгт хэрэг бүртгэлт, мөрдөн байцаалтын ажиллагаа явуулсныг 2023 оны эхний хагас жилд 1347 хэрэг шалгасантай харьцуулбал, 5.7 хувиар өссөн байна.

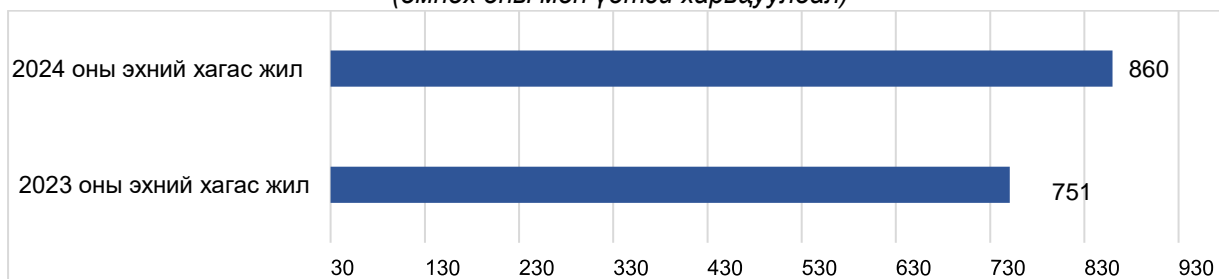
Нийт шалгасан хэргийн 218 буюу 15.3 хувийг шүүхэд шилжүүлэх саналтай, 245 буюу 17.2 хувийг хэрэг бүртгэлтийн хэрэг хаах, эрүүгийн хэргийг хэрэгсэхгүй болгох саналтай, 36 буюу 2.5 хувийг харьяаллын дагуу шилжүүлэх саналтай прокурорт шилжүүлж, 39 хэргийг нэгтгэн шалгаж, 26 хэргийг түдгэлзүүлж, одоо 860 эрүүгийн хэргийн үлдэгдэлтэй байгаагаас хэрэг бүртгэлтийн 772 хэрэг, мөрдөн байцаалтын 88 хэрэг байна.

Мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулсан хэргийн шийдвэрлэлт 37.8 хувьтай, шүүхээр 91 хэрэг эцэслэн шийдвэрлэгдсэн байна.

Дүрслэл 9. Хэргийн шийдвэрлэлт (өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал)



Дүрслэл 10. Ажиллагаанд байгаа хэрэг
(өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал)



Мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулсан хэргийг Эрүүгийн хуулийн зүйл хэсгээр ангилбал:

Эрүүгийн хуулийн 22.1 дүгээр зүйл (Эрх мэдэл, албан тушаалын байдлаа урвуулан ашиглах) гэмт хэрэг-1022 буюу 60.9 хувь,

Эрүүгийн хуулийн 22.4 дүгээр зүйл (Хахууль авах) гэмт хэрэг-208 буюу 12.4 хувь,

Эрүүгийн хуулийн 22.5 дугаар зүйл (Хахууль өгөх) гэмт хэрэг-115 буюу 6.8 хувь,

Эрүүгийн хуулийн 22.8 дугаар зүйл (Төсвийн хөрөнгийг зориулалтын бусаар зарцуулах) гэмт хэрэг-15 буюу 0.9 хувь,

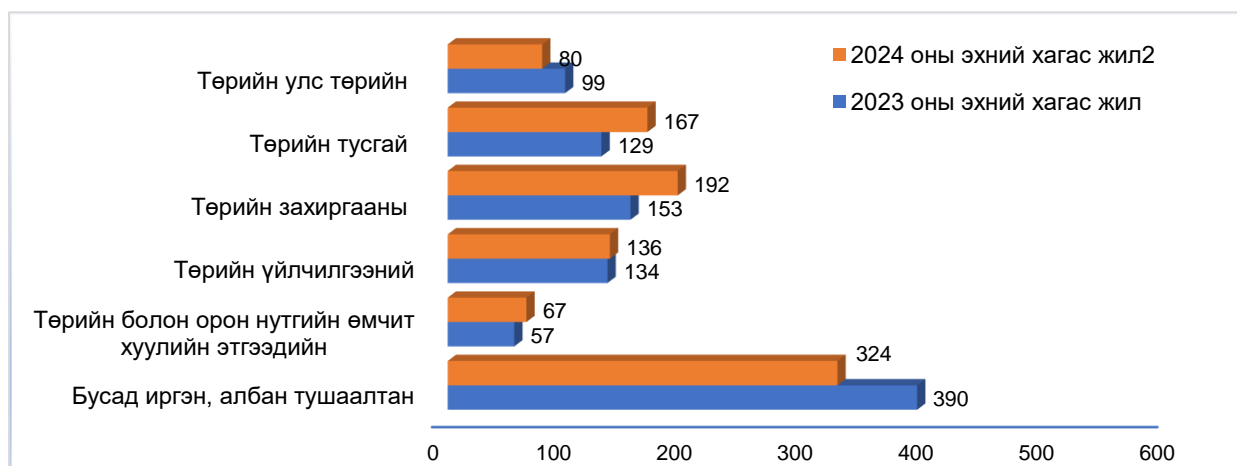
Эрүүгийн хуулийн 22.10 дугаар зүйл (Үндэслэлгүйгээр хөрөнгөжих) гэмт хэрэг-54 буюу 3.2 хувь,

Эрүүгийн хуулийн 22.12 дугаар зүйл (Хуулийн этгээдийн эрх мэдлийг урвуулан ашиглах) гэмт хэрэг-32 буюу 1.9 хувь,

Бусад хэрэг 233 буюу 13.9 хувийг тус тус эзэлж байна.

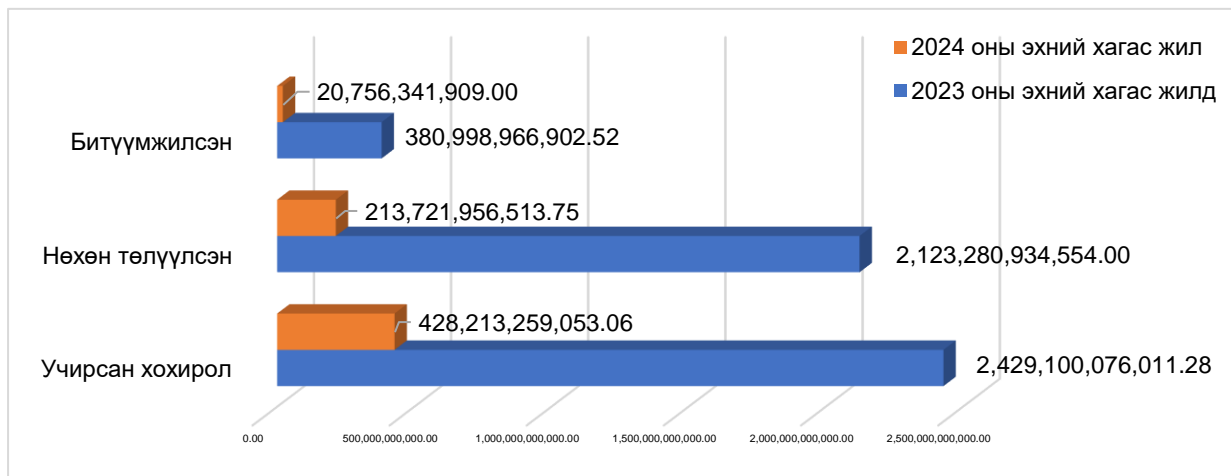
Хэрэгт холбогдон шалгагдсан этгээдийн 99 буюу 10.3 хувийг төрийн улс төрийн, 153 буюу 15.9 хувийг төрийн захиргааны, 129 буюу 13.4 хувийг төрийн тусгай, 134 буюу 13.9 хувийг төрийн үйлчилгээний, 57 буюу 5.9 хувийг төрийн болон орон нутгийг өмчит хуулийн этгээдийн, 390 буюу 40.5 хувийг бусад этгээд эзэлж байна.

Дүрслэл 11. Гэмт хэрэгт холбогдон шалгагдсан албан тушаалтан
(өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал)



2024 оны эхний хагас жилд шалгагдсан гэмт хэргийн улмаас 428 213 259 053.06 (дөрвөн зуун хорин найман тэрбум хоёр зуун арван гурван сая хоёр зуун тавин есөн мянга тавин гурав) төгрөгийн хохирол учирснаас мөрдөн шалгах ажиллагааны явцад 213 721 956 513.75 (хоёр зуун арван гурван тэрбум долоон зуун хорин нэгэн сая есөн зуун тавин зургаан мянга таван зуун арван гурав) төгрөгийн хохирлыг нөхөн төлүүлж, үл хөдлөх, хөдлөх, байр, орон сууц, автомашин, тоног төхөөрөмж зэрэг 20 756 341 909.00 (хорин тэрбум долоон зуун тавин зургаан сая гурван зуун дөчин нэгэн мянга есөн зуун ес) төгрөгөөр үнэлэгдэх эд хөрөнгө болон бэлэн мөнгийг битүүмжлэн хамгаалсан байна.

Дүрслэл 12. Гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирол, нөхөн төлүүлэлт
(өмнөх оны мөн үетэй харьцуулбал)



Шүүхээр шийдвэрлэгдсэн эрүүгийн хэргийн талаар. 2023 оны эхний хагас жилд мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулж шүүхэд шилжүүлсэн хэргээс 101 эрүүгийн хэрэг анхан шатны шүүхээр шийдвэрлэгдэж байсан бол 2024 оны эхний хагас жилд 91 хэрэг шүүхээр шийдвэрлэгдсэн байна. Шүүхээр шийдвэрлэгдсэн хэргүүдийг дурдвал:

- Хөдөлмөр нийгмийн хамгааллын сайд “А”, “Эрдэнэс таван толгой” ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал “Г” нарын нэр бүхий 13 албан тушаалтанд холбогдох “Нүүрсний” гэх тодотголтой хэрэг;
- Ерөнхийлөгчийн Тамгын газрын дарга асан “Э”, Зам, тээврийн хөгжлийн сайд “Э” нарт холбогдох;
- “Эрдэнэс таван толгой” ХК-ийн Хүний нөөцийн хөгжил, сургалтын хэлтсийн даргаар ажиллаж байсан “А”-д холбогдох;
- “Хот тохижилтын газар” ОНӨААТҮГ-ын дарга “Б”, ерөнхий инженер “Б” нарт холбогдох;
- Автотээврийн үндэсний төвийн Авто үйлчилгээний хэлтсийн дарга “М” нарт холбогдох;
- Өмнөговь аймгийн "Гурвансайхан орон сууцны корпораци" ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал “Ц”-д холбогдох;
- Хөвсгөл аймгийн Ханх сумын Засаг дарга “Д”-д холбогдох;
- Улаанбаатар хотын Ус цаг уур, орчны шинжилгээний газрын дарга “З” нарт холбогдох;
- Өвөрхангай аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын Санхүү төрийн сангийн хэлтсийн дарга “Н” нарт холбогдох;
- “Алтай-Улиастайн Эрчим хүчний систем” ТӨХК-ийн гүйцэтгэх захирал “Г”-т холбогдох;
- “Дорнод бүсийн эрчим хүчний систем” ТӨХК-ийн Хангамж үйлчилгээний хэлтсийн дарга А.Төгсмандахад холбогдох;
- Сонгинохайрхан дүүргийн Газар зохион байгуулалтын 2 дугаар албаны дарга “Л” нарт холбогдох;
- Зам, тээврийн хөгжлийн яамны Бодлого төлөвлөлтийн газрын мэргэжилтэн “Э”-д холбогдох;
- Гаалийн төв лабораторийн шинжээч, гаалийн улсын байцаагч “С”-д холбогдох;
- Хан-Уул дүүргийн Улсын бүртгэлийн хэлтсийн Эд хөрөнгө, эрхийн улсын бүртгэгч “О”-д холбогдох зэрэг хэргүүд анхан шатны шүүхээр тус тус хянан шийдвэрлэгдээд байна.

Улсын Ерөнхий Прокурорын газрын прокурорын 2022 оны 12 дугаар сарын 5-ны өдрийн 4/04 дугаартай тогтоолыг үндэслэн Авлигатай тэмцэх газар, Тагнуулын ерөнхий газар, Цагдаагийн ерөнхий газрын даргын 2022 оны 12 дугаар сарын 6-ны өдрийн А/101, А/119, А/326 дугаартай тушаалаар томилогдсон нүүрс олборлолт, экспорт, боомтын нүүрсний тээвэрлэлт, төлбөртэй холбогдсон хэрэгт мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулах хамтарсан ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд тус газрын 21 мөрдөгч ажиллаж, 84 хэрэгт мөрдөн шалгах ажиллагаа

явуулснаас одоогийн байдлаар 14 хэргийн мөрдөн шалгах ажиллагааг дуусган шүүхэд шилжүүлэх саналтай, 11 хэргийг эрүүгийн хэрэгт нэгтгэх, 16 хэргийг хаах, 1 хэргийг харьяаллын дагуу шилжүүлэх саналтай хэргийг Нийслэлийн прокурорын газрын прокурорын хяналтад шилжүүлээд байна.

Улсын Ерөнхий прокурорын газрын Хэрэг бүртгэх, мөрдөн байцаах ажиллагаанд хяналт тавих прокурорын 2023 оны 5 дугаар сарын 29-ний 4/02 тоот тогтоолын дагуу Авлигатай тэмцэх газар, Цагдаагийн ерөнхий газрын даргын 2023 оны 5 дугаар сарын 31-ний өдрийн А/34, А/134 дугаар хамтарсан тушаалаар Боловсрол, шинжлэх ухааны яамны харьяа Боловсролын зээлийн сангаас төрийн өндөр албан тушаалтнуудын хамаарал бүхий этгээдүүд хууль бус тэтгэлэг авч, эргэн төлөөгүй, мөн тэтгэлгийн мөнгийг хувийн дансаар авч завшсан, мөнгө угаасан байж болзошгүй гэх хэрэгт мөрдөн шалгах ажиллагаа явуулах ажлын хэсэг байгуулагдсан ба мөрдөн шалгах ажиллагаа үргэлжилж байна.

ДҮГНЭЛТ

2024 оны эхний хагас жилд Авлигын эсрэг хууль, Нийтийн албанд нийтийн болон хувийн ашиг сонирхлыг зохицуулах, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хууль, Авлигатай тэмцэх газрын стратеги, байгууллагын 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан ажил, арга хэмжээний хэрэгжилтийг ханган биелүүллээ гэж дүгнэж байна.

- Монгол Улсын Ерөнхийлөгч Ухнаагийн Хүрэлсүх 2024 оны 5 дугаар сард Авлигатай тэмцэх газарт ажиллаж, байгууллагын үйл ажиллагаатай танилцан “авлигын гэмт хэргийг илрүүлэх, гадаад улс руу оргон зайлсан этгээд болон гадаад руу хууль бусаар шилжүүлсэн хөрөнгийг буцаан авчрах чиглэлээр ажиллаж байгааг сайшааж, цаашид улс төр, бизнесийн явцуу ашиг сонирхолд үйлчлэх, улс орныхоо язгуур эрх ашгаас урвах, гэмт этгээдэд ял завшуулах, төрийн албаны нэр хүндийг бусдад худалдах, гэмгүй хүнийг хэлмэгдүүлэх, өөрсдөө бусдад худалдагдахын эсрэг байх, авлигаас урьдчилан сэргийлэх, олон нийтийг соён гэгээрүүлэх ажлын арга барилаа өөрчлөн шинэчлэх зайлшгүй шаардлага байгаа”-г онцлов.
- Монгол Улсын Их Хурлаас 2024 оны 5 дугаар сарын 16-ны өдрийн 46 дугаар тогтоолоор “Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр (2023-2030)-ийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө”-г баталсан тул Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр, түүнийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээг зохион байгуулах, хэрэгжүүлэгч байгууллагуудын үйл ажиллагааг улсын хэмжээнд уялдуулан зохицуулах, зөвлөмж өгөх, мэргэжил, арга зүйн туслалцаа үзүүлэх, хяналт тавих, тайлан мэдээг нэгтгэх, хяналт, шинжилгээ-үнэлгээ хийх ажлыг гүйцэтгэж байна.
- Засгийн газрын 2024 оны 1 дүгээр сарын 17-ны өдрийн 19 дүгээр тогтоолоор яам, агентлаг, нутгийн өөрөө удирдах байгууллага болон нутгийн захиргааны байгууллага, төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн авлигатай тэмцэх үйл ажиллагааны хэрэгжилтийг уялдуулан зохицуулах, хяналт тавих чиг үүргийг хэрэгжүүлэх “Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үндэсний хорооны бүрэлдэхүүн”-ийг баталлаа. Тус хорооны орлогч даргаар Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах, хяналт тавих, тайлан мэдээг нэгтгэн хэрэгжилтийг үнэлэх, зөвлөмж өгөх, олон нийтэд мэдээлэх чиг үүрэгтэйгээр Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр хэрэгжүүлэх хэлтсийн дарга томилогдон ажиллаж байна.
- Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллага (OECD)-ын Зүүн Европ, Төв Азийн Авлигын эсрэг сүлжээнээс Истанбулын Авлигатай тэмцэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний 5 дугаар шатны мониторинг хийх үнэлгээний багийн үйл ажиллагаанд үндэсний зохицуулагчийн хувьд дэмжлэг үзүүлж хамтран ажиллалаа. Үнэлгээнд 34 байгууллагын 165 албан тушаалтан хамрагдав.
- НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх алба (UNODC)-тай хамтран Авлигын эсрэг НҮБ-ын конвенцын хэрэгжилт, Хөрөнгө хураах тогтолцоо, Авлигаас урьдчилан сэргийлэх сэдэвт 3 бага хурлыг зохион байгуулж, Авлигатай тэмцэх газар болон холбогдох төрийн, төрийн бус байгууллагын 105 төлөөлөгчийг хамруулав. Бага хурлаар дэлхийн улс орнуудын авлигын эсрэг бодлого, тогтолцооны дутагдал, хүндрэл бэрхшээл, Монгол Улсын авлигын эсрэг шинэ стратеги, авлигаас урьдчилан сэргийлэх талаар санал солилцож, хөрөнгө буцаах олон улсын сайн туршлагыг

танилцуулж, байгууллага хоорондын хамтын ажиллагааг сайжруулах чиглэлээр хийгдвэл зохих ажил, арга хэмжээг тодорхойллоо.

- Малайз Улсын Авлигатай тэмцэх хорооны Тэргүүн комиссар Тан Шри Азам Бин Бакигийн урилгаар Авлигатай тэмцэх газрын дарга, тэргүүн комиссар З.Дашдаваа тэргүүтэй төлөөлөгчид тус улсад албан ёсны айлчлал хийж, авлигатай тэмцэх чиглэлээр хийж хэрэгжүүлсэн, хэрэгжүүлж байгаа ажил арга хэмжээг танилцуулан, цаашдын хамтын ажиллагааны талаар санал солилцож, энэ хүрээнд авлигатай тэмцэх чиглэлээр Харилцан ойлголцлын санамж бичиг байгуулах, тус улсын Авлигын эсрэг академитай хамтран байгууллагын албан хаагчдыг чадавхжуулах чиглэлээр хамтран ажиллахаар тохирлоо.
- Самоа Улсын Авлигын эсрэг НҮБ-н конвенцын II, V бүлгийн хэрэгжилтийн хоёрдугаар шатны үнэлгээний багийн бүрэлдэхүүнд НҮБ-ын Мансууруулах бодис, гэмт хэрэгтэй тэмцэх алба (UNODC), Папуа Шинэ Гвиней Улсын шинжээчидтэй хамтран Самоа Улсын хөрөнгө буцаах, мөнгө угаах гэмт хэрэгтэй тэмцэх тогтолцооны талаарх тайланг үнэллээ.
- “Хөрөнгө, орлогын мэдүүлэг болон хувийн ашиг сонирхлын мэдүүлэг, ашиг сонирхлын зөрчилгүй гэдгээ илэрхийлсэн мэдэгдлийг бүртгэх, хянах, хадгалах журам”, холбогдох маягт, жагсаалтыг Монгол Улсын Хууль зүйн Байнгын хороогоор хэлэлцүүлснээр тус хорооны 2024 оны 4 дүгээр сарын 2-ны өдрийн 05 дугаар тогтоолоор батлагдав. Энэхүү журам, маягт, жагсаалт 2025 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс хүчин төгөлдөр мөрдөгдөх тул нийтийн албан тушаалтнуудад сурталчлан таниулах, хэрэглээнд нэвтрүүлэх, сурган дадлагажуулах зэрэг журмыг нэг мөр ойлгож хэрэглэх талаар удирдлага, зохион байгуулалтын арга хэмжээг авч ажиллаж байна.
- Үндэсний аудитын газраас Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 2023 оны жилийн төсвийн гүйцэтгэл, санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитын хяналт шалгалтаар “Зөрчилгүй” дүгнэгдлээ.
- Байгууллагын хэмжээнд 2024 оны эхний хагас жилд иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага, албан тушаалтнаас гаргасан 1756 (2003) гомдол, мэдээлэл хүлээн авснаас Мөрдөн шалгах хэлтэст 64.0 хувь, Хяналт шалгалт, дүн шинжилгээний хэлтэст 23.4 хувь, Гүйцэтгэх ажлын хэлтэст 5.5 хувь, Урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх хэлтэст 4.5 хувь, үлдэх хувь нь Тамгын хэлтэст хуваарилагдан хянан шалгагдсан байна.
- Авлига, ашиг сонирхлын зөрчил, төрийн байгууллагын хүнд суртлын талаарх гомдол, мэдээлэл хүлээн авах 110 тусгай дугаарыг дуудлагын нэгдсэн төвийн систем (call center)-тэй болгож, смарт оффис программтай интеграци хийхээр мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран ажиллаж байна.
- Хяналт шалгалтын үйл ажиллагаанд албан тушаалтны хөрөнгөжих, нуугдмал хөрөнгийг олж илрүүлэх чиглэлээр гадаад улс орны сайн туршлагыг судлах, эрх бүхий төрийн байгууллагатай хамтран ажиллах, чиг үүргийн уялдааг хангахад анхаарч ажиллав. Тухайлбал, өөрийн болон гэр бүлийн гишүүдийн татвар ногдуулах орлогоо үнэн зөв тайлагнаагүй байж болзошгүй нөхцөл байдал илэрсэн тул Татварын ерөнхий хуулийн 34 дүгээр зүйлд зааснаар 3 мэдүүлэг гаргагчид холбогдох мэдээллийг Татварын ерөнхий газарт шилжүүлснээр шалгалтаар нийт 2 132 072 560 төгрөгийн татварын зөрчил илэрч, нийт 136 380 970 төгрөгийн нөхөн татвар, торгууль, алданги ногдуулсан байна.
- 2024 оны эхний хагас жилд шалгагдсан гэмт хэргийн улмаас 428 213 259 053.06 (дөрвөн зуун хорин найман тэрбум хоёр зуун арван гурван сая хоёр зуун тавин есөн мянга тавин гурав) төгрөгийн хохирол учирснаас мөрдөн шалгах ажиллагааны явцад 213 721 956 513.75 (хоёр зуун арван гурван тэрбум долоон зуун хорин нэгэн сая есөн зуун тавин зургаан мянга таван зуун арван гурав) төгрөгийн хохирлыг нөхөн төлүүлж, үл хөдлөх, хөдлөх, байр, орон сууц, автомашин, тоног төхөөрөмж зэрэг 20 756 341 909.00 (хорин тэрбум долоон зуун тавин зургаан сая гурван зуун дөчин нэгэн мянга есөн зуун ес) төгрөгөөр үнэлэгдэх эд хөрөнгө болон бэлэн мөнгийг битүүмжлэн хамгаалсан байна.

- Гүйцэтгэх ажлын хэлтэс, Мөрдөн шалгах хэлтсээс Дэлхийн банктай мэдээлэл солилцон, гадаад улсын ижил төстэй чиг үүрэг бүхий байгууллагатай хамтран ажилласнаар Дэлхийн банкны 19.5 сая ам.долларын санхүүжилттэй “Цахим эрүүл мэнд” төслийн гүйцэтгэгч БНСУ-ын “Taihan Cable & Solution” компани нь хуурамч баримт бичиг бүрдүүлэх замаар төслийн сонгон шалгаруулалтад шалгарч, улмаар гэрээнд тусгагдсан төслийн хөрөнгийг үр дүнгүй захиран зарцуулан улсад их хэмжээний хохирол учруулсан болохыг тогтоосноор тус компаниас 1.7 сая ам.долларын хохирлыг Монгол Улсад эргүүлэн төлүүлж, төсвөөс дээрх зээлийн төлбөрийн хүүг төлж байсныг зогсоолоо.

Цаашид байгууллагын 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн түвшинг дээшлүүлэх, Авлигатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөр, түүнийг хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийг бүрэн ханган биелүүлэх, эрсдэлд суурилсан хяналт шалгалтыг эрчимжүүлэн, үр нөлөөг дээшлүүлэх, урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх ажлын чанар, хүртээмж, давтамжийг нэмэгдүүлэх, энэхүү үйл ажиллагааны арга барилыг өөрчлөн шинэчлэх чиглэлээр тодорхой ажил арга хэмжээг хэрэгжүүлж, үйл ажиллагааг үр дүнд чиглүүлэхэд анхааран ажиллана.

--oOo--